

Jaarrekening 2014

Foto: Wim de Knegt

Nederlands

Openluchtmuseum

Jaarrekening 2014

Nederlands

Openluchtmuseum

Inhoudsopgave	4
Bestuursverslag	5
Prestatieverantwoording	16
Balans per 31 december 2014	18
Categoriale exploitatierekening 2014	19
Categoriale en Functionele exploitatierekening 2014	21
Toelichting behorende tot de jaarrekening 2014	23
Toelichting op de verdeelsleutels zoals gehanteerd in de functionele exploitatierekening	53
Overige gegevens	54
Controleverklaring KPMG	55
CBF	57
Bijlagen:	
I Activiteitenverslag	63
II Samenwerkingspartners	75

BESTUURSVERSLAG

Algemeen

De jaarstukken 2014 van de Stichting Het Nederlands Openluchtmuseum, gevestigd te Arnhem, bevatten het Bestuursverslag, de Jaarrekening, de verantwoording over de prestatieafspraken, het Bericht van de Raad van Toezicht en het Bericht van de Ondernemingsraad. Daar is het activiteitenverslag aan toegevoegd.

Wij volgen in dit jaarverslag het handboek van OCW. Met het CBF zijn afspraken gemaakt over een wijze van verslaglegging die voldoet aan het reglement van het CBF. Daartoe is in een bijlage een afzonderlijk verslag ten behoeve van het CBF opgenomen.

Beleidskaders

De subsidieaanvraag voor de periode 2013-2016 geeft het beleidskader voor deze jaren. De activiteiten in 2014 kwamen voort uit dit beleid dat als grondslag een heldere visie op onze maatschappij heeft. Nederland biedt al eeuwenlang ruimte aan een veelheid van levensstijlen, tradities, overtuigingen en meningen. Deze diversiteit – die in onze zo snel veranderende wereld alleen maar toeneemt – maakt onze unieke samenleving krachtig en kwetsbaar.

Het Nederlands Openluchtmuseum speelt een wezenlijke rol in deze samenleving. De collectie is relevant voor de duiding van de diversiteit, de presentatie verbindt generaties. Het museum koppelt heden aan het verleden, biedt de Nederlander inzicht in de dynamiek van het alledaags bestaan en draagt bij aan de ontwikkeling van een stabiele, sociale en creatieve gemeenschap. In deze onzekere tijden is het prettig om in het Openluchtmuseum op verhaal te komen. De bezoeker ervaart – al dan niet bewust – de eigenheid van Nederland. Wie zich in zijn verleden verdiept, leert zichzelf beter kennen. Dat is de kern van onze visie.

Bezoekers

In 2014 kwamen 548.036 bezoekers naar het Openluchtmuseum. De mooie cijfers van de twee vorige jaren werden daarmee ruimschoots overtroffen. Het museum blijft overtuigend het best bezochte museum buiten Amsterdam.

Dit aantal is des te opvallender aangezien de winteropenstelling geen verdere groei liet zien.

Met 90.000 bezoekers in de winter was het druk in het museum, maar werd het record van het vorige jaar niet geëvenaard. Het aandeel groepsbezoekers in 2014 was 11,4%, vergelijkbaar met de vorig jaren. Het totale aantal groepsevenementen bedroeg 622. Het Openluchtmuseum kent een brede en diverse bezoekerssamenstelling. Ruim 35% van de bezoekers zijn zogenaamde ‘scherpzinnige verdiepingzoekers’, mensen die vanuit hun interesse en kennis meer te weten willen komen over Nederland en de geschiedenis van het dagelijks leven in het bijzonder. 23% behoort tot de categorie ‘impulsieve amuseerder’ en is vooral geïnteresseerd in een leerzame dag uit met het hele gezin. Overige bezoekers zijn zo divers dat ze niet onder één noemer te brengen zijn. Om de diverse bezoekersgroepen directer te kunnen benaderen is in 2014 de positionering van het museum opnieuw gedefinieerd. Voor alle groepen geldt dat het Openluchtmuseum de geschiedenis dichterbij brengt dan ooit.

Het succes van het museum is niet tot één oorzaak terug te voeren, maar het lijkt door een veelheid van factoren tot stand te komen. Het dit jaar voltooide parkeerterrein maakt het museum goed toegankelijk. De ontvangst door medewerkers is gastgericht, het museumpark zelf is goed verzorgd en geeft een buitenbeleving die een niet te onderschatten element in het succes is. De gebouwen zijn mooi gerestaureerd en op zeer veel plaatsen zijn er levendige presentaties. Ook in 2014 organiseerde het museum veel evenementen die steeds weer nieuwe en vertrouwde bezoekers weten te trekken: het oogstweekend, de nostalgische kermis, de Indische dagen, concerten, de slachtdag, de plantenmarkt en het Landleven weekend in samenwerking met het gelijknamige tijdschrift, met als resultaat weer meer bezoekers dan het vorige jaar. Rondleidingen geven verdieping aan het museumbezoek. De tram die alles verbindt is een publieksbeleving op zich.

Meerjarenbeleidsplan

Wij hebben het inhoudelijk beleid zoals dat is vastgelegd in de subsidieaanvraag vertaald naar een dynamisch en voortschrijdend Meerjarenbedrijfsplan. Daarin zijn twee grote programmalijnen gedefinieerd: de museale vernieuwing en de bedrijfsmatige vernieuwing. De specifieke omstandigheden van het museumbedrijf staan daarin centraal en in beide programmalijnen ligt

de nadruk op een gerichte sturing op activiteiten en resultaten. Beide lijnen dragen bij aan het toekomstbestendig maken van het museum.

Museale vernieuwing

De museale vernieuwing richt zich op de inhoudelijke verbreding met de Canon van Nederland die zowel fysiek als digitaal vorm zal krijgen in het museum. In 2014 voltooiden we het masterplan van de fysieke presentatie van de Canon. Dit masterplan beschrijft het basisconcept voor de nieuwe presentatie die moet worden gerealiseerd in het Entreegebouw. Voor de realisatie zijn drie ontwerp bureaus gecontracteerd: Kossmann De Jong voor het tentoonstellingsontwerp, IJsfontein voor de interactieve opstellingen en Redrum voor alle AV-producties. Minister Bussemaker van OCW toont actief haar belangstelling voor de voortgang en na de werkbezoeken in het vorige jaar hebben we de minister middels een aparte notitie geïnformeerd over de voortgang.

Vier zogenaamde canonvensters zijn geopend in het museumpark. Het canonvenster Watersnoodramp met het openen van de Noorse watersnoodwoning uit Raamsdonkveer in april. De laatst nog werkende jaknikker van Nederland plaatsten we in het voorjaar in het museum. In de Kaasfabriek Freia opende het museum in juni 2014 een educatieve presentatie over Kinderarbeid.

Hoewel het geen fysieke presentatie in het park heeft gekregen is het canonvenster Veelkleurig Nederland volop aanwezig in het museum. De educatieve dienst heeft een indrukwekkend programma ontwikkeld voor scholieren dat de problematiek van inburgeren van nieuwkomers in 'Anderland' voelbaar maakt. Hoe vind je werk, hoe leer je de taal, hoe kun je de Anderlanders leren begrijpen, hoe maak je vrienden? Van collega-instellingen in binnen- en buitenland krijgen we zeer lovend commentaar op dit baanbrekende programma.

De samenwerking met VIE, het Nederlands Centrum voor Volkscultuur en Immaterieel Erfgoed vindt ook plaats in het kader van de museale vernieuwing. Samen met de directie van VIE hebben we beleid gedefinieerd dat VIE en het museum laat uitgroeien tot een topinstituut voor immaterieel en materieel erfgoed. Dit instituut zal op allerlei manieren bekendheid geven aan

het cultureel erfgoed van het dagelijks leven in Nederland. Het zal de algemeen erkende vraagbaak waar een breed publiek, erfgoeddragers, onderzoekers en beleidsmakers het antwoord vinden op hun vragen over cultureel erfgoed van het dagelijks leven, zowel immaterieel als materieel. Het instituut zal wetenschappelijk onderzoek stimuleren naar de wisselwerking tussen beide vormen van cultureel erfgoed. Ook zal het kennis en informatie documenteren die nodig zijn om cultureel erfgoed van het dagelijks leven in Nederland in context te kunnen plaatsen en door te geven aan toekomstige generaties. Met de nauwe samenwerking binnen dit instituut willen het Openluchtmuseum en VIE de waarde van immaterieel en materieel erfgoed voor Nederland zichtbaar maken. Nederland zonder zijn erfgoed: dat bestaat niet.

Ook in 2014 heeft VIE zich geconcentreerd op het verder implementeren van het UNESCO Verdrag ter Bescherming van het Immaterieel Cultureel Erfgoed. Bijna dertig tradities werden op de Nationale Inventaris geplaatst. Veel tijd en energie is gestoken in de discussie over de Sinterklaastraditie en dan vooral in de (veranderende) rol van Zwarte Piet.

Het museum organiseerde in oktober 2014 voor de derde maal de Maand van de Geschiedenis, dit jaar met het thema Vriend & Vijand. Weer groeide het aantal partnerorganisaties, het aantal deelnemende erfgoedinstanties en het aantal activiteiten. Een sterk nieuw element was de publieksopening van de Maand bij Huis Doorn, dat als centrum voor de eerste wereldoorlog een uitstekende achtergrond bood voor een klinkende openingsmanifestatie. Het vonds was – met een substantiële financiële bijdrage – de hoofdbegunstiger van Maand en Nacht van de Geschiedenis.

Sinds het voorjaar van 2014 verzorgt het museum voor de Provincie Gelderland de projectleiding van Het Verhaal van Gelderland. Uit de veelheid aan bestaande toeristische activiteiten en initiatieven wordt een keus gemaakt. Het doel is het Gelderse verhaal veel krachtiger over het voetlicht te brengen.

Bedrijfsmatige vernieuwing

De programmalijn bedrijfsmatige vernieuwing richt zich vooral op het gezond houden van de exploitatie, aandachtspunt door de subsidie-

korting van ruim zeven procent vanaf 2013 en een aantal andere financiële ontwikkelingen. De zogenaamde Bruggebouwprojecten – gericht op kostenvermindering, verhoging van efficiency en het realiseren van hogere inkomsten – werden afgerond. Waar dat kon, werden de voorstellen van de projectgroepen geïmplementeerd en ook al zijn de effecten nog niet volledig inzichtelijk gemaakt, toch werd al een belangrijk doel bereikt: de exploitatie in 2015 is sluitend gemaakt.

Een zichtbaar resultaat is de uitbreiding en modernisering van het parkeerterrein voor bezoekers. Ruim op tijd voor de opening begin april was het met 250 parkeerplaatsen uitgebreide terrein gereed. Het genereerde aanzienlijk meer inkomsten voor het museum en de overlast voor de buurt is sterk verminderd. Alleen nog op de zeer drukke dagen zijn bezoekers gedwongen in de directe omgeving van het museum te parkeren.

Met ziekenhuis Rijnstate is de afspraak gemaakt dat de ziekenhuismedewerkers in de dalperiodes van het museum kunnen parkeren op het nieuwe terrein.

Een belangrijk element van de bedrijfsmatige vernieuwing is het ontwikkelen van een geïntegreerde visie op de ontwikkeling van het museumpark. Onderdelen die in samenhang worden bekeken zijn de landschappelijke en natuurwaarden van het museumpark, de verspreiding van bezoekers in de loop van een dag, de aard van de presentaties per locatie, de samenhang tussen de gebouwen en de plaatsing van de horeca en retail locaties. Deze visie geeft de basis voor een nieuw te sluiten Masterplan met de Gemeente Arnhem.

Het museum heeft zijn inkomsten verder weten te verhogen door het geormerkt werven onder bezoekers voor loten van de BankGiro Loterij. Eind 2014 speelden er 5.500 deelnemers met geormerkte loten mee, die voor het museum € 180.120 additionele inkomsten opbrachten.

De waardering voor de inspanningen van het museum om maatschappelijk verantwoord te functioneren kwam tot uiting in het wederom toekennen van de Gouden Green Key, het internationale keurmerk voor bedrijven in de toerisme- en recreatiebranche die serieus en controleerbaar bezig zijn met de milieuzorg op het bedrijf. Ook ontving het museum het EKO-

keurmerk Horeca, waarvoor tenminste 60% van de inkoop aan hoge biologische eisen moet voldoen. De Afdeling Beveiliging ontving de TOOM Award van de Brandweer regio Gelderland Midden als het bedrijf met het minste aantal valse brandmeldingen in de regio.

Nieuwe samenwerkingspartners

Met drie stichtingen is een nieuw samenwerkingsverband aangegaan. De stichting entoen.nu ontwikkelde de Canon van de Nederlandse Geschiedenis en zorgde voor educatief materiaal bij alle canonvensters. De Canon is volledig opgenomen in het geschiedenisonderwijs op de basisscholen en de scholen voor voortgezet onderwijs. De website entoen.nu wordt door scholen zeer algemeen gebruikt. Het museum heeft het beheer van de website overgenomen. De voormalig directeur van de stichting kwam op 1 oktober 2014 in dienst van het museum om alle verworvenheden van entoen.nu te integreren in de Canontentoonstelling.

De Stichting Oneindig Noord Holland voert sinds 2014 het beheer over de website INNL.nl, de culturele startpagina waar duizenden (historische) gegevens en verhalen zijn samengebracht en worden gekoppeld aan onze leefomgeving. Het museum levert nieuwe verhalen aan voor INNL.nl, zowel vanuit de zich bij ons sterk ontwikkelende kennisfunctie met betrekking tot de Canon, als vanuit het project Het Verhaal van Gelderland, dat het museum in opdracht van de Provincie Gelderland coördineert. Anderzijds kan het museum de volledige inhoud van de website opnemen in de Canontentoonstelling.

De stichting Actueel Verleden ondersteunt het museum bij het opzetten van een landelijk netwerk van 'Canonmusea', musea die één of meerdere canonvensters met hun collectie en presentatie in beeld kunnen brengen. Het doel van het netwerk is de Nederlander te wijzen op de brede verspreiding van de Canon in Nederland en door samenwerkingsprogramma's de uitstraling van de deelnemende musea te vergroten.

In samenwerking met het Rijksmuseum en de Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed werken we aan een nieuw te bouwen gezamenlijk en zeer duurzaam CollectieCentrum Nederland. Daarbij zijn in 2014 belangrijke stappen gezet. De businesscase is afgerond en zal in 2015 aan de minister

van OCW worden gepresenteerd. De lange lijst van locatieopties is teruggebracht tot twee mogelijke locaties, slechts twee opties voor het eigenaarschap resteren en de duurzaamheidscriteria zijn gedefinieerd. Een interessante mogelijkheid is dat Paleis Het Loo wellicht de vierde partner gaat worden in het CollectieCentrum.

De talloze andere vormen van samenwerking zijn vermeld in de bijlage bij het activiteitenverslag.

Vereniging Vrienden

De Vereniging Vrienden van het Openluchtmuseum is een belangrijke en onmisbare partner. De gezamenlijke doelstelling om meer Vriendenkaarten aan bezoekers te verkopen is, mede dankzij de inspanningen van de medewerkers in het Entreegebouw, gerealiseerd. De Vriendenvereniging vormt met ruim 14.000 leden één van de grootste vriendenorganisaties in de museumsector. De Vrienden ondersteunen het museum met woorden en daden: ze vervullen een belangrijke ambassadeursrol en vanaf 2014 steunen ze twee inhoudelijke programma's. De Vrienden financieren de komende drie jaar het Techniek Toernooi en de nieuwe presentatie Feest in Nederland, die vanaf komend seizoen in het Kindererf te beleven is.

Gelieerde rechtspersonen

Het resultaat van de – aan het museum gelieerde rechtspersoon – Stichting De Oude Bijenkorf (hierna SDOB) is niet opgenomen in de jaarrekening van het museum. In SDOB zijn de horeca- en retailactiviteiten van het museum ondergebracht. Omdat op dit punt een tegenstrijdigheid bestaat tussen het Handboek van OCW en het reglement van het CBF, is met het CBF afgesproken in de bijlage in dit jaarverslag wel een gecombineerde balans en resultatenrekening, zonder nadere toelichting, van museum en SDOB op te nemen. De SDOB stelt een eigen jaarrekening samen.

De directie van het museum vormt tevens het bestuur van de Stichting voor Volkscultuur en Immaterieel Erfgoed (VIE). Ook voor deze aan het museum gelieerde rechtspersoon wordt een aparte jaarrekening en activiteitenverslag samengesteld. In de bijlage van het CBF is VIE ook meegenomen in de gecombineerde Balans en Exploitatierekening.

Exploitatieresultaat

Het exploitatieresultaat van het Openluchtmuseum over 2014 komt uit op € 2.865.140 voor onttrekking en dotatie aan bestemmingsfondsen en –reserves. Na onttrekking aan bestemmingsfondsen en reserves komt het exploitatieresultaat uit op € 116.999.

Eigen inkomstennorm

De totale eigen inkomsten van het museum zijn € 6.852.037 en de subsidie verkregen van het ministerie OCW € 11.832.725. De eigen inkomstennorm (eigen inkomsten gedeeld op de subsidie) komt in 2014 daarmee uit op 58% (2013: 57%). De eigen inkomsten bestaan naast de publieksinkomsten vooral uit bijdragen van de bedrijvenkring, van de Vereniging Vrienden, van sponsors en fondsen. Het museum heeft een groeiestrategie gedefinieerd die er in voorziet dat de bijdragen van fondsen en sponsors stijgen. Tevens zal het museum met een speciaal wervingsprogramma particulieren betrekken bij het museum.

Fondsen- en sponsorwerving is voor het museum belangrijk. In 2014 hebben we twee nieuwe fondsenwerwers aangesteld, waarmee het museum nu een team van drie medewerkers heeft dat zich continu met werving bezig houdt. Bij fondsen, particulieren en bedrijven liggen wervingsmogelijkheden in het kader van de Canon van Nederland. Het in 2014 opgestelde sponsorplan is in uitvoering gegaan. Een eerste succes is geboekt bij de BankGiro Loterij dat de Canon van Nederland met € 800.000 ondersteunt.

Toerekening en onttrekking Bestemmingsfonds OCW

Het deel van het bestemmingsfonds uit de periode 2009-2012 bedroeg ultimo 2012 € 498.058. In 2013 werd daarvan € 338.727 besteed aan de doelstelling van het museum. Het resterende deel ad € 159.331 is aangewend voor het voltooien van het masterplan voor de Canonopdracht en aanvullende publieksonderzoeken ten behoeve van de Canon.

Financiële positie en continuïteit

De financiële positie van het museum is gezond. De algemene reserve, de bestemmingsreserves en de bestemmingsfondsen zijn tezamen genomen van een goed niveau. De algemene reserve op zich is – gezien de jaarlijkse uitgaven aan lonen en salarissen – nog voor versterking vatbaar. De

liquiditeitspositie is voldoende. Zeker ook gezien de bezoekersaantallen lijkt de continuïteit van het museum de komende jaren onder de nu bekende omstandigheden gewaarborgd. De komst van de Canon van Nederland zal de landelijke bekendheid van het museum vergroten en de bezoekersaantallen naar verwachting doen groeien.

Het museum werd in 2013 geconfronteerd met een mogelijk tekort op de exploitatie voor de jaren 2014 en 2015. In 2013 is een intensief project uitgevoerd om te komen tot verbetering van de exploitatie door enerzijds te zoeken naar mogelijkheden om meer inkomsten te genereren, anderzijds kosten te drukken door efficiënter gebruik van de ter beschikking staande middelen. Dat programma heeft er aan bijgedragen dat 2014 met een positief exploitatieresultaat kon worden afgesloten en de begroting voor 2015 sluitend is.

Risicobeheersing

De exploitatie van het museum is zo ingericht dat we tegenvallende inkomsten kunnen opvangen door de salarislust te verlagen via het verminderen van de inhuur van tijdelijke medewerkers en het niet verlengen van tijdelijke contracten. In de afdelingsbudgetten zit ook de nodige flexibiliteit, dus door deze lopende het jaar te verkleinen, kan daling van inkomsten direct opgevangen worden. De risico's die het museum loopt zijn goed in beeld en kunnen opgevangen worden door de aanwezige operationele flexibiliteit.

Het Openluchtmuseum is met terugwerkende kracht tot 1 januari 2011 formeel belastingplichtig. Het is momenteel echter nog niet duidelijk welke activiteiten leiden tot 'winst' en dus tot een belastbaar bedrag. Binnen de Museumvereniging zijn twee musea in overleg met de Belastingdienst. Wij volgen dit overleg nauwgezet.

Het museum staat voor belangrijke financieeringsvraagstukken. Het realiseren van de fysieke presentatie van de Canon van Nederland vraagt om ingrijpende aanpassingen in het entreegebouw. Het gehele gebouw zal moeten worden heringericht om het functioneler te maken en om de bezoekers op een betere manier te kunnen ontvangen. Het architectenbureau Mecanoo, dat 15 jaar geleden het gebouw ontwierp, heeft in 2014 een voorlopig ontwerp gemaakt voor de benodigde aanpassingen. Met het anders indelen van de functies kunnen we de opbrengsten

van horeca en retail verhogen en gelijktijdig de personele lasten verlagen. Echter, het momenteel beschikbare bedrag voor de investeringen is ontoereikend. Wel kan het museum er van uitgaan dat de extra subsidie die is toegekend voor de Canon van Nederland in de periode 2013-2016 na deze periode gecontinueerd zal worden. We stellen pogingen in het werk het investeringsbedrag te lenen en vanaf 2017 af te lossen op grond van extra subsidie.

Governance

De directie vormt het bestuur van de stichting. Op basis van statutaire bepalingen vormt de directie tevens het bestuur van de Stichting De Oude Bijenkorf en de Stichting voor Volkscultuur en Immaterieel Erfgoed.

De Raad van Toezicht houdt toezicht op het bestuur op basis van de statutaire bepalingen. De Raad van Toezicht vormt tevens de Raad van Toezicht van de Stichting De Oude Bijenkorf en de Stichting voor Volkscultuur en Immaterieel Erfgoed.

Bestuur en Raad van Toezicht onderschrijven de principes van de herziene Governance Code Cultuur en de governancebepalingen van het Reglement CBF-keur. In dit CBF-reglement is de Code Goed Bestuur voor Goede doelen opgenomen.

Aan de genoemde principes van de Governance Code Cultuur wordt voldaan.

Op het punt van de maximale zittingstermijn van leden van de Raad van Toezicht is, met instemming van de staatssecretaris OCW, in april 2011 een uitzonderingsbepaling opgenomen die het mogelijk maakt, als de continuïteit van het toezicht daarom vraagt, een lid voor een derde termijn te benoemen. Dit was in 2014 niet het geval.

In 2012 is een Code Integriteit vastgesteld. Daarin worden, op basis van cao-bepalingen en de kernwaarden van het museum medewerkers richtlijnen en aandachtspunten geboden met betrekking tot integer gedrag. In vervolg hierop is in 2013 tevens een Regeling melden van vermoeden van misstanden vastgesteld. De Raad van Toezicht heeft vastgesteld dat deze regeling ook op de eigen leden van toepassing is.

Als bijlage is de algemene profielschets voor de Raad van Toezicht toegevoegd. Dit profiel wordt

in ieder geval voor het zoeken van kandidaten voor vacatures in de Raad geactualiseerd en uitgewerkt naar een specifiek zoekprofiel.

Voor de toepassing van de Wet op de ondernemingsraden zijn de drie ondernemingen (museum, SDOB en VIE) samengevoegd. Voor de verkiezingen van de ondernemingsraad is het reglement daarop aangepast. Bij die wijziging is de eerder bestaande kwaliteitszetel voor het SDOB-personeel opgeheven. Van de ondernemingsraad is een afzonderlijk bericht opgenomen in dit verslag.

WNT en arbeidsvoorwaarden bestuur

Het pakket van arbeidsvoorwaarden voor de bestuurder is gebaseerd op hetgeen gangbaar is in vergelijkbare functies in de sector en voldoet aan de wettelijke en andere van toepassing zijnde bepalingen. In het bijzonder voldoet de salariering van de bestuurder aan de Wet Normering Topinkomens. Er gelden voor de bestuurder geen bepalingen ten aanzien van arbeidsduur en werktijden. Overwerk komt daarom niet voor separate vergoeding in aanmerking.

Met betrekking tot de secundaire arbeidsvoorwaarden volgt de bestuurder, voor zover dat niet al inhoudelijk is geregeld in de arbeidsovereenkomst, de toepasselijke bepalingen uit de Museum-cao.

Tot slot

Het museum heeft gekozen voor een groeistrategie waarbij – met oog voor de rijke tradities van Nederland en die van het Openluchtmuseum –

een nieuwe marktpositie bereikt wordt. De grote uitdagingen waarvoor het museum staat zijn inspirerend en worden met veel energie met alle collega's aangepakt, waarbij we sterk gesteund worden door onze Raad van Toezicht, onze actieve Vereniging van Vrienden en door onze externe partners.

Het is een groot voorrecht om directeur te zijn van dit dynamische museum dat zulke mooie ontwikkelingsmogelijkheden heeft.

Arnhem, 23 maart 2015

Dr. Willem Bijleveld

Directeur-bestuurder

SAMENSTELLING DIRECTIE (NEVENFUNCTIES)

Naam	Functie	Vanaf	Relevante Nevenfuncties
Dr. Willem Bijleveld	Directeur-bestuurder	1 mei 2014	Lid Raad van Toezicht Stichting Defensie Musea Voorzitter Stichting Kröller-Müller Fonds Voorzitter Raad van Toezicht Stichting Continuïteit Omniversum Voorzitter Stichting Kamermuziekateliers Nederland Penningmeester Stichting VSB Poëzieprijs Lid Bestuur Libris Geschiedenisprijs

SAMENSTELLING RAAD VAN TOEZICHT

Naam	Rol in RvT	Lid sinds	Lid tot	Hoofd- en nevenfuncties
De heer drs. ir. J. van der Veer	Voorzitter Commissie Benoeming, Beoordeling en Beloning	1 april 2010	1 april 2018	Voorzitter Raad van Commissarissen ING Voorzitter Raad van Commissarissen Philips Voorzitter Platform Bèatechniek Lid Raad van Commissarissen Concertgebouw Bestuurslid Nationale Toneel Voorzitter Rotterdam Climate Initiative (RCI) Voorzitter Raad van Toezicht Technische Universiteit Delft Bestuurslid Europees Instituut voor Innovatie en Technologie
Mevrouw N.Y. Albayrak- Temur	Lid Commissie Benoeming, Beoordeling en Beloning	1 april 2007	1 april 2015	Bestuurslid Atlantic & Exchange Program Lid Raad van Toezicht Medisch Centrum Haaglanden Lid Geletterdheidsforum A tot Z
De heer mr.dr.s. O. Bijster	Lid	17 december 2012	17 december 2016	Bestuurder Nederlands Instituut voor Farmacogenetisch Onderzoek, Utrecht Bestuurder Babel Holding B.V. Utrecht Lid bestuur Filiaal; jeugdtheater Utrecht
Mevr. M.H.H. van Haaren – Koopman	Lid Financiële commissie (vanaf 1 juni 2014)	1 april 2012	1 april 2016 (hernoembaar)	Voorzitter Stichting Zero Emissie busvervoer Voorzitter Fietsersbond Voorzitter Nederlandse Vereniging van Binnenhavens Lid Raad van Commissarissen Recreatie Gemeenschap Veluwe Lid Commissie van Advies Burgers' Zoo Voorzitter Stichting behoud en instandhouding Commanderij in Doesburg
De heer prof. dr. P. Schnabel	Lid Financiële Commissie (van 1 juni 2013 – 31 december 2014)	1 maart 2011	1 maart 2015	Universiteitshoogleraar Universiteit Utrecht Kroonlid Sociaal Economische Raad, Den Haag Voorzitter bestuur Innovatiefonds Zorgverzekeraars, Zeist Lid Raad van Toezicht ING Nederland, Amsterdam Voorzitter Raad van Toezicht Stichting Internet Domein Registratie Nederland, Arnhem Adviseur Instituut GAK, Hilversum Voorzitter bestuur Duitsland Instituut Universiteit van Amsterdam Voorzitter Raad van Advies Van Mierlostichting Voorzitter Museum Bredius te Den Haag Lid bestuur Museum Catharijneconvent te Utrecht Lid Raad van Toezicht Museum Boymans van Beuningen te Rotterdam Penningmeester Koninklijk Concertgebouworkest, Amsterdam Lid bestuur Stichting Ons Erfdeel, Rekkem (B)

Naam	Rol in RvT	Lid sinds	Lid tot	Hoofd- en nevenfuncties
Mevrouw J.C. Stam	Lid	10 april 2012	10 april 2016 (hernooembaar)	commissaris/toezichthouder, adviseur en executive coach Voorzitter Raad van Commissarissen Foundation Van Ede & Partners Voorzitter Raad van Toezicht ROC Friesland College Voorzitter begeleidingscommissie onderzoek Politie en Wetenschap Lid bestuur Stichting beheer voormalig Toevluchtsoord Groningen Lid CDHO, commissie doelmatigheid hoger onderwijs Lid Adviesraad Bestuursacademie Nederland
De heer drs. R.J.X. Wanders	Voorzitter Financiële Commissie (vanaf 1 juni 2013) Lid Financiële Commissie (tot 1 juni 2013)	1 november 2009	1 november 2017	CFO en lid statutaire directie ANWB B.V. President Commissaris KNAC Services B.V. Lid Raad van Commissarissen Reis- en Rechtshulp N.V. Lid Raad van Commissarissen Unigarant N.V. / UVM Verzekeringsmaatschappij N.V. Vicevoorzitter Stichting Pensioenfonds ANWB Bestuurder Stichting Administratiekantoor SynVest Beleggingsfondsen Penningmeester Stichting Nederland Schoon

BERICHT VAN DE RAAD VAN TOEZICHT

Samenstelling

Statutair kan de Raad uit maximaal negen leden bestaan. Om praktische redenen wordt het aantal van zeven leden aangehouden.

Ultimo 2014 trad de heer Van der Veer terug als voorzitter van de Raad. Hij blijft zijn volgende zittingsperiode lid van de Raad. De heer Schnabel volgde hem op als voorzitter.

Wijze van functioneren

De Raad heeft in het verslagjaar regelmatig formeel en informeel overleg gevoerd met de Directie en directieleden. De Raad heeft vier maal met de directie vergaderd. Naast de vergaderingen is de Raad ook door de Directie schriftelijk geraadpleegd.

De Raad kent een vaste Financiële Commissie. Deze bestond tot 1 juli uit de heren Wanders en Schnabel. Op 1 juli trad mevrouw Van Haaren toe tot de commissie, met het oog op het feit dat de heer Schnabel met ingang van 1 januari 2015 het voorzitterschap van de Raad op zich zal nemen en dan uit de Financiële Commissie terugtreedt. De commissie is vier maal bijeen geweest in aanwezigheid van de directeur en controller. De commissie heeft de Directie ondersteund, zowel inhoudelijk als ter voorbereiding van te agenderen financiële onderwerpen.

Ook de Commissie Benoeming, Beoordeling en Beloning, bestaande uit de voorzitter en mevrouw Albayrak is enkele keren bij elkaar geweest. Deze commissie werd uitgebreid met de heer Schnabel, ten tijde van de selectieprocedure van de nieuwe directeur. De Commissie Benoeming werd met betrekking tot de selectie ondersteund door Marina Wijn Consultancy. Beide commissies functioneren op basis van een eerder vastgesteld reglement.

De Raad onderschrijft de Principles en Best Practice-bepalingen van de Code Cultural Governance en de governancebepalingen van het Reglement CBF-keur. Deze bepalingen zijn overgenomen in de statuten van de stichting, het Reglement Raad van Toezicht, het Reglement Financiële Commissie, het Reglement Benoeming, beoordeling en beloning, het Directiereglement en de jaarverslaggeving.

De Raad is ermee akkoord gegaan dat de Regeling Melden vermoeden van misstanden ook op de leden van de Raad zelf van toepassing is.

Werkgeversfunctie

De heer J.P. de Jong was tot 1 mei directeur-bestuurder van het Openluchtmuseum. Per die datum volgde de heer W. Bijleveld hem op.

In april werd op een druk bezochte receptie afscheid genomen van de heer Gijsbers, die op 1 januari terugtrad als statutair directeur. Het afscheid van de heer De Jong vond plaats in juni tijdens een bijeenkomst waar de heer De Jong zijn licht over het museum liet schijnen en een mogelijk nieuw organisatiemodel voor het museum beschreef. De heer Van der Veer stond met een humoristisch betoog stil bij de vele verdiensten die De Jong voor het Openluchtmuseum had.

Toezicht

De jaarstukken en jaarrekening van het museum, de SDOB en het VIE zijn door de Financiële Commissie in aanwezigheid van de accountant besproken en goedgekeurd. Ook is het algemene jaarverslag 2013 van het museum besproken en goedgekeurd.

De begrotingen van de drie stichtingen voor 2015 zijn eveneens besproken en goedgekeurd.

Ook de trimesterrapportages van de directie werden besproken.

Regelmatig zijn met de Directie belangrijke ontwikkelingen besproken. Daartoe behoorden de formulering van het meerjarig beleid en de voortgang van de realisatie van de Canonopdracht. De Raad staat positief tegenover de plannen het entreegebouw grootschaliger te verbouwen dan voor de Canon strikt genomen nodig is. De te verwachten grotere publieksstroom en de slechte zichtbaarheid van de benedenverdieping, waar de Canontentoonstelling gerealiseerd wordt, vereisen extra aanpassingen. De Raad verwacht de investerings- en exploitatiebegrotingen van het Canonproject medio 2015 goed te kunnen keuren.

Ook werd stilgestaan bij de activiteiten van het VIE op het gebied van de Nationale Inventaris voor Immaterieel Erfgoed en vooral bij de integratie van het VIE in de museumorganisatie. De Raad is verheugd over de voortgang die beide directeuren in dezen hebben gemaakt.

Voor het overige stond de Raad de directie regelmatig met raad en daad bij in de standpuntbepaling over actuele onderwerpen die op de agenda van het museum stonden.

Individuele leden van de Raad bezochten bij verschillende gelegenheden bijeenkomsten van het museum.

De Raad heeft in juni een uitgebreide ontmoeting gehad met de Raad van Toezicht van het Rijksmuseum. Naast punten van wederzijds belang was de Canon van Nederland het belangrijkste gespreksonderwerp.

De bespreking van het eigen functioneren in een besloten vergadering, buiten aanwezigheid van de Directie, heeft de Raad in januari 2014 gehouden.

Met de Directie is de Raad van mening dat 2014 een goed jaar is geweest waarin de groei doorzette. Het grote aantal bezoekers, de vele activiteiten en de verdere stappen die zijn genomen in het verbeteren en moderniseren van de museumorganisatie zijn een compliment aan de gehele organisatie waard. De Raad is onder de indruk van de grote betrokkenheid van medewerkers, vrijwilligers en vrienden bij het museum. Ook dankt de Raad de partners, fondsen en sponsors voor hun belangrijke bijdragen.

Utrecht, 23 maart 2015

De Raad van Toezicht,
Prof. dr. Paul Schnabel, *voorzitter*

BERICHT VAN DE ONDERNEMINGSRAAD

In het jaar 2014 heeft de ondernemingsraad (OR) zich geconcentreerd op een aantal grotere zaken. Ten eerste de Canon, zowel online, als de fysieke inrichtingsplannen van de vaste presentatie, als de daar aan gelieerde verbouwing van de Entree. Bovendien hebben we van meet af aan aandacht gevraagd voor de bezoekerservaring en de personele consequenties. Bij dit laatste punt stond en staat behoud van werkgelegenheid en bijscholing, zodanig dat de bestaande medewerkers mee kunnen groeien met de nieuwe taken, voorop. Ten tweede hebben we een vinger aan de pols gehouden wat betreft de bruggenbouwprojecten: in welke fase bevonden zich de projecten, wat heeft het hele traject gekost en wat levert het op. De bestuurder gaat daar in 2015 volledige helderheid in verschaffen.

Om deze en andere projecten te kunnen volgen wordt er op initiatief van de OR vanaf 2014 een Dashboard bijgehouden waarop per project de fase, kosten, eigendom, onderhoud en personele consequenties worden bijgehouden.

Advies- en instemmingsverzoeken

In 2014 heeft de OR de volgende verzoeken van de bestuurder ontvangen en beoordeeld:

Instemmingsverzoeken:

- *Wijziging van de regeling aanstellingsbeleid (onder voorwaarden ingestemd).*

Adviesaanvragen:

- *Uitbreiding afdeling Marketing en Communicatie (onder voorwaarden ingestemd).*
- *Aanstelling Projectsecretaris (ingestemd).*
- *Uitbreiding HR-cyclus met een jaarlijks Planingsgesprek (dit is een instemmingsverzoek geworden dat in 2015 is ingediend.)*

Overleg met de directie

Op initiatief van de directeur is er een vergaderrooster overeengekomen waarbij naast de formele Overlegvergaderingen regelmatig ook informeel overleg plaats vindt. Zo hebben er in 2014 acht Overlegvergaderingen en twee informele overleggen plaatsgevonden. De besproken onderwerpen waren:

- Begroting en jaarrekeningen Nederlands Openluchtmuseum, SDOB en VIE
- Samenwerking met VIE
- Bruggenbouwproject
- Fietsvergoeding
- Verzuim
- Arbo
- Werkkostenregeling
- Publieksonderzoeken
- CollectieCentrum Nederland (CCN)
- Kosteneffectiviteit contractvormen
- Samenwerking met de HKU
- Relatie met entoen.nu
- Aanpassing van de HR-cyclus
- Sponsorplan
- De nieuwe vorm van T-rapportages
- Plannen inzake de uitbreiding Kasteelboerderij

Naast het overleg met de bestuurder heeft de OR enige malen gesproken met Ineke Stam, Raad van Toezicht-lid op voordracht van de OR.

De OR kijkt uit naar een vruchtbare samenwerking met de bestuurder in 2015.

Arnhem, 17 maart 2014

De Ondernemingsraad,
Hans Piena (*voorzitter*)
Jo-Ann van den Berg (*secretaris*)
Tamara van Asselt (*voorzitter tijdens OV*)
(*afwisselend met de bestuurder*)
Bé Bisschop
Carianne van Dorst
Ronnie van Silfhout
Nanja Willemsen

PRESTATIEVERANTWOORDING

Prestatie overzicht 2014

1. Publieksfunctie: toegankelijkheid van de collectie

	Realisatie	Subsidie aanvraag		Realisatie
	2014	2013	2016	2013
Gemiddel aantal openingsuren per week	48	48	48	48
Bezoeken totaal	548.036	460.000	500.000	510.001
Waarvan betalend	208.313	428.000	465.000	473.335
Waarvan niet betalend	39.723	32.000	35.000	36.666

2. Specificatie bezoek schoolgroepen

	Realisatie	Subsidie aanvraag		Realisatie
	2014	2013	2016	2013
Totaal aantal bezoeken schoolkinderen	29.655	33.500	36.000	28.380
Waarvan Primair Onderwijs	17.938	20.000	20.000	18.978
Waarvan Voortgezet Onderwijs	11.717	13.500	16.000	9.402

3. Bereik website(s) en (sociale) mediatoepassingen

	Realisatie	Subsidie aanvraag		Realisatie
	2014	2013	2016	2013
<i>Algemene website</i>				
totaal aantal bezoeken website	859.418	560.000	650.000	697.255
Aantal unieke bezoekers (IP-adres)	673.658	430.000	550.000	497.412
<i>Bereik van sociale mediatoepassingen</i>				
Facebook	19.531	250	500	9.377
Twitter	9.002	3.000	3.500	7.395

4. Collecties

bruiklenen

	Realisatie	Subsidie aanvraag		Realisatie
	2014	2013	2016	2013
<i>Aantal objecten gekregen bruikleen</i>	21.188	10.500	10.000	19.523
<i>waarvan binnenland</i>	21.188	10.500	10.000	19.523
<i>waarvan buitenland</i>	-	-	-	-
<i>Aantal objecten verleend bruikleen</i>	279	1.141	1.141	863
<i>waarvan binnenland</i>	279	1.141	1.141	863
<i>waarvan buitenland</i>	-	-	-	-

Collectiefunctie

	Realisatie	Subsidie aanvraag		Realisatie
	2014	2013	2016	2013
Totaal aantal collectie-objecten	155.715	156.200	152.000	155.036
Aantal objecten uit legaten/ schenkingen geaccepteerd namens Staat	-	-	-	-
Aantal objecten uit legaten/ schenkingen geaccepteerd eigen naam	1.180	-	-	384
Overig aantal verwervingen per jaar	2.083	-	-	91
Registratiegraad (% van totaal)	100%	100%	100%	100%
Aandeel collectie gedigitaliseerd (% van totaal)	98%	96%	98%	98%
Presentatie naar algemeen publiek (% van total ecollectie)	8%	10%	10%	8%
Aantal restauraties/conservaties per jaar	458	18	18	1.032

Arnhem, 23 maart 2015

Dr. Willem Bijleveld
Directeur-bestuurder

Balans per 31 december 2014

BALANS PER 31 DECEMBER 2014

	2014		2013	
	EUR	EUR	EUR	EUR
ACTIVA				
Materiele vaste activa	<u>2.307.900</u>		<u>1.705.423</u>	
Totale vaste activa		2.307.900		1.705.423
Vorraden	123.556		103.575	
Vorderingen	1.432.759		1.317.015	
Vorderingen op gelieerde rechtspersonen	4.765		42.157	
Liquide middelen	<u>7.355.876</u>		<u>7.634.287</u>	
Totale vlottende activa		8.916.956		9.097.034
TOTALE ACTIVA		11.224.856		10.802.457
PASSIVA				
Algemene reserve	2.491.691		2.407.091	
Bestemmingsreserves	208.471		250.165	
Bestemmingsfondsen	<u>5.243.080</u>		<u>2.420.845</u>	
Totale Eigen Vermogen		7.943.242		5.078.101
Voorziening prepensioen	-		4.558	
Voorziening jubileum uitkeringen	<u>125.000</u>		<u>125.000</u>	
Totale Voorzieningen		125.000		129.558
Lening	-		-	
Totale Langlopende schulden		-		-
Schulden aan leveranciers	1.111.112		2.737.729	
Kortlopende deel langlopende schuld	-		233.810	
Schulden aan gelieerde rechtspersoon	<u>28.941</u>		<u>68.223</u>	
Belastingen en premies sociale verzekeringen	322.196		273.545	
Schulden uit hoofde van pensioenen	96.133		121.395	
Onderhanden projecten	1.014.191		1.392.471	
Overige schulden	570.124		760.183	
Overlopende passiva	<u>13.917</u>		<u>7.443</u>	
Totale Kortlopende schulden		3.156.614		5.594.798
TOTALE PASSIVA		11.224.856		10.802.457

Categoriale exploitatierekening 2014

CATEGORIALE EXPLOITATIEREKENING 2014

	2014	Begroting	2013
	EUR	EUR	EUR
Baten			
- publieksinkomsten	5.240.636	4.804.500	4.834.796
- sponsorinkomsten	256.416	165.000	196.786
- overige inkomsten	544.278	535.000	492.205
Directe opbrengsten	6.041.330	5.504.500	5.523.787
Indirecte opbrengsten	532.207	513.500	553.493
<i>Totale opbrengsten</i>	6.573.537	6.018.000	6.077.280
- Onderdeel exploitatie bijdrage	7.730.105	7.769.000	7.771.006
- Onderdeel huren	4.102.620	3.121.000	3.367.340
Structurele subsidie Ministerie OCW	11.832.725	10.890.000	11.138.346
Overige (niet-structurele) subsidies en bijdragen	1.778.571	1.558.500	1.102.588
<i>Totale Subsidies/bijdragen</i>	13.611.296	12.448.500	12.240.934
TOTALE BATEN	20.184.833	18.466.500	18.318.214
Lasten			
Salarislasten	8.271.400	7.986.500	8.002.793
Afschrijvingen	320.572	319.000	324.446
Aankopen	6.510	7.000	3.234
Huur	2.274.590	2.326.000	2.760.085
Overige lasten	6.495.086	7.092.000	6.475.170
TOTALE LASTEN	17.368.157	17.730.500	17.565.729
<i>Saldo uit gewone bedrijfsvoering</i>	2.816.676	736.000	752.486
Saldo rentebaten/-lasten	60.704	-	82.184
Saldo bijzondere baten/-lasten	-12.240	-	20.453
Exploitatieresultaat	2.865.140	736.000	855.123

RESULTAATBESTEMMING

		2014	begroting	2013
		EUR	EUR	EUR
Exploitatieresultaat	I	2.865.140	736.000	855.120
Mutatie bestemmingsfondsen				
Onttrekking/dotatie OCW fonds 2005-2008		-	-	-
Onttrekking/dotatie OCW fonds 2009-2012		159.331		338.727
Onttrekking/dotatie bestemmingsfonds Veiligheid		20.200	-	5.510
Onttrekking bestemmingsfonds TV gelden		10.228	-	317.414
Dotatie bestemmingsfonds CANON		-1.476.900		-1.616.771
Dotatie bestemmingsfonds Huursubsidie		-521.000	-521.000	-
Dotatie bestemmingsfonds TV gelden		-940.000	-150.000	
Subtotaal mutatie bestemmingsfondsen	II	-2.748.141	-671.000	-955.120
Mutatie bestemmingsreserves				
Onttrekking bestemmingsreserve Boerderij Hoogmade		-	-	100.000
Dotatie bestemmingsreserve onderhoud museale gebouwen		-	-65.000	-
Subtotaal mutatie bestemmingsreserves	III	-	-65.000	100.000
Exploitatieresultaat als basis voor bepalen 'niet bestede OCW subsidie'	IV=I+II+III	116.998	-	-
Dotatie/onttrekking bestemmingsfonds OCW		74.093	-	-
Dotatie/onttrekking Algemene reserve		42.905	-	-
Subtotaal dotaties bestemmingsfonds OCW, bestemmingsreserve en algemene reserve	V	116.998	-	-
Totaal resultaatbestemming	II+III+V	-2.865.140	-736.000	-855.120

CATEGORIALE EN FUNCTIONELE EXPLOITATIETREKENING 2014

21

	2014	Publieks- functie	Collectie functie	Weten- schappelijke functie	Algemeen
	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR
BATEN					
Directe opbrengsten					
- publieksinkomsten					
- kaartverkoop	4.705.514	4.705.514	-	-	-
- overig	535.122	535.122	-	-	-
- sponsorinkomsten	256.416	-	-	-	256.416
- overige inkomsten	544.278	544.278	-	-	-
Indirecte opbrengsten	532.207	-	-	-	532.206
Totale opbrengsten	6.573.537	5.784.914	-	-	788.622
Structurele subsidie OCW					
- onderdeel huren	4.102.620	1.152.793	144.619	1.022.000	1.783.208
- onderdeel exploitatiebijdrage	7.730.105	3.576.803	1.176.507	2.965.089	11.706
Overige (niet-structurele) subsidies en bijdragen	1.778.571	1.776.443	-	2.128	-
Totale Subsidies/ Bijdragen	13.611.296	6.506.039	1.321.125	3.989.218	1.783.208
TOTALE BATEN	20.184.833	12.290.953	1.321.125	3.989.218	2.571.831

CATEGORIALE EN FUNCTIONELE EXPLOITATIEREKENING 2014 (VERVOLG)

	2014	Publieks- functie		Collectie functie			Weten- schappelijke functie		Algemeen	
		EUR	EUR	onderzoek & registratie	conserveren & restaureren	verwerven & afstoten	onderzoek & documentatie	EUR	EUR	beheer
LASTEN										
Salarislasten	8.271.400	4.238.589	673.482	1.255.163	-	-	-	2.104.166		
Afschrijvingen	320.572	147.314	-	22.752	-	-	-	150.505		
Huren	2.274.590	639.136	80.180	566.621	-	-	-	988.653		
Aankopen	6.510	-	-	-	-	6.510	-	-		
Overige Lasten	6.495.086	3.649.776	11.554	583.587	-	-	-	2.250.169		
TOTALE LASTEN	17.368.157	8.674.815	765.216	2.428.123	6.510	6.510	-	5.493.493		
SALDO UIT GEWONE BEDRIJFSVOERING	2.816.676	3.616.139	555.909	1.561.095	5.196	5.196	-	2.921.662-		
Saldo rentebaten/-lasten	60.704							60.704		
Saldo bijzondere baten/-lasten	12.240-							12.240-		
SALDO UIT BEDRIJFSVOERING	2.865.140	3.616.139	555.909	1.561.095	5.196	5.196	-	2.873.198-		
Toekenning algemeen beheer		2.290.407	119.840	462.093	857					
EXPLOITATIERESULTAAT	2.865.140	1.325.731	436.069	1.099.002	4.338	4.338	-			

ALGEMEEN

Deze jaarrekening heeft betrekking op de per 1 januari 1991 verzelfstandigde Stichting Het Nederlands Openluchtmuseum. Ten aanzien van de museale collectie is overeengekomen dat deze juridisch eigendom blijft van het Rijk; de Stichting heeft deze in bruikleen verkregen. Bovendien heeft de Stichting een instandhoudingsverplichting ten aanzien van de museale objecten. De Stichting ontvangt van het Rijk een subsidie voor de museale taken; daarnaast worden inkomsten verworven door entreegelden, parkeergelden en huuropbrengsten, alsmede door de exploitatie van een winkel en overige commerciële activiteiten.

Toegepaste standaarden

De jaarrekening is opgesteld overeenkomstig het handboek verantwoording cultuursubsidies musea van het ministerie van OCW. De grondslagen die worden toegepast voor de waardering van activa en passiva en de resultaatbepaling zijn gebaseerd op historische kosten.

GRONDSLAGEN VOOR DE WAARDERING VAN ACTIVA EN PASSIVA EN DE RESULTAATBEPALING

Voor zover niet anders vermeld is, worden activa en passiva opgenomen tegen nominale waarde.

Een actief wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen naar de onderneming zullen toevloeien en de waarde daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld. Een verplichting wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen die economische voordelen in zich bergen en de omvang van het bedrag daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Gebruik van schattingen en oordelen

De opstelling van de jaarrekening vereist dat de directie oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen, en van baten en lasten. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen.

De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien en in toekomstige perioden waarvoor de herziening gevolgen heeft.

Consolidatie van gelieerde rechtspersonen

Stichting De Oude Bijenkorf kwalificeert zich als een gelieerde rechtspersoon. In overeenstemming met de bepalingen in het Handboek verantwoording cultuursubsidies musea van het ministerie van OCW wordt deze gelieerde rechtspersoon niet meegeconsolideerd. In plaats daarvan wordt de jaarrekening van deze rechtspersoon verstrekt aan het ministerie. Stichting Volkscultuur en Immaterieel erfgoed (VIE) kwalificeert zich als een gelieerde rechtspersoon. In overeenstemming met de bepalingen in het handboek verantwoording cultuursubsidies musea van het ministerie van OCW wordt deze gelieerde rechtspersoon niet meegeconsolideerd. Aangezien het VIE via het museum een subsidie verkrijgt van het ministerie van OCW en daarnaast nog extra subsidie verkrijgt voor haar UNESCO-taak wordt er voor het VIE een separate jaarrekening voor verantwoording van de genoemde subsidies gemaakt en verstrekt aan het ministerie.

Materiële vaste activa

Gebouwen en inventaris

Alle museale gebouwen in gebruik bij Stichting Het Nederlands Openluchtmuseum zijn juridisch eigendom van de Staat der Nederlanden en op basis hiervan niet geactiveerd op de balans. Alle overige gebouwen worden gehuurd bij het Rijksvastgoedbedrijf, de grond ten behoeve van de parkeervoorzieningen is in erfpacht verkregen van de gemeente Arnhem, de overige terreinen worden gehuurd. De gehuurde gebouwen en terreinen worden als operationele huur in de exploitatierekening verwerkt.

In enkele gebouwen heeft de Stichting zelf geïnvesteerd, deze zijn in de balans opgenomen. De verkrijgingsprijs van deze investeringen worden over de economische levensduur afgeschreven volgens de lineaire methode.

Bedrijfsinstallaties

Per 1 januari 2005 heeft het museum het econo-

misch eigendom van de bedrijfsinstallaties om niet verkregen van het ministerie van OCW. In overeenstemming met de gemaakte afspraken tussen de Vereniging van Rijksmusea en het ministerie van OCW zoals uitgewerkt in de beschikking van 16 december 2004, dient er een waarde te worden toegekend aan deze bedrijfsinstallaties. Op basis van de door de Rijksgebouwdienst aangegeven vervangingswaarde en vervangingstermijnen heeft activering in de balans plaatsgevonden en is de economische levensduur van de verschillende installaties bepaald. De afschrijvingen worden berekend als een percentage over deze waarde volgens de lineaire methode op basis van de economische levensduur.

Museale gebouwen en overige museale collectie

De museale gebouwen en de overige museale collectie, welke ten tijde van de verzelfstandiging aanwezig waren, zijn niet geactiveerd. De museale gebouwen en de museale collectie zijn in bruikleen ontvangen van de Staat der Nederlanden. Kosten van onderhoud worden ten laste van de exploitatie van het museum gebracht. Kosten van aanschaffingen inzake de overige museale collectie worden rechtstreeks ten laste van het resultaat gebracht.

Parkeerterrein

De inrichting van het parkeerterrein wordt gewaardeerd op verkrijgingprijs. De afschrijvingen worden berekend als een percentage over de verkrijgingprijs volgens de lineaire methode op basis van de economische levensduur.

Overige bedrijfsmiddelen

Inventaris van kantoren en vervoermiddelen worden gewaardeerd op verkrijgingprijs. Afschrijvingen vinden lineair plaats gebaseerd op deze geschatte economische levensduur.

Bijzondere waardevermindering van materiële vaste activa

Voor materiele vaste activa wordt op iedere balansdatum beoordeeld of er aanwijzingen zijn dat deze activa onderhevig zijn aan bijzondere waarde verminderingen. Als dergelijke indicaties aanwezig zijn, wordt de realiseerbare waarde van het actief geschat. De realiseerbare waarde is de hoogste van de bedrijfswaarde en de opbrengst-waarde. Als het niet mogelijk is de realiseerbare waarde te bepalen voor een individueel actief,

wordt de realiseerbare waarde bepaald van de kasstroom genererende eenheid waartoe het actief behoort.

Wanneer de boekwaarde van een actief of een kasstroom genererende eenheid hoger is dan de realiseerbare waarde, wordt een bijzonder waardeverminderingverlies verantwoord voor het verschil tussen de boekwaarde en de realiseerbare waarde.

Verder wordt op iedere balansdatum beoordeeld of er enige indicatie is dat een in eerdere jaren verantwoord bijzonder waardeverminderingverlies is verminderd. Als een dergelijke indicatie aanwezig is, wordt de realiseerbare waarde van het betreffende actief of kasstroom genererende eenheid geschat.

Terugneming van een eerder verantwoord bijzonder waardeverminderingverlies vindt alleen plaats als er sprake is van een wijziging van de gehanteerde schattingen bij het bepalen van de realiseerbare waarde sinds de verantwoording van het laatste bijzonder waardeverminderingverlies. In dat geval wordt de boekwaarde van het actief (of kasstroom genererende eenheid) opgehoogd tot de geschatte realiseerbare waarde, maar niet hoger dan de boekwaarde die bepaald zou zijn (na afschrijvingen) als in voorgaande jaren geen bijzonder waardeverminderingverlies voor het actief (of kasstroom genererende eenheid) zou zijn verantwoord.

Voorraden

Deze worden gewaardeerd tegen de kostprijs onder aftrek van een noodzakelijk geachte voorziening voor incurantheid.

Financiële instrumenten

Financiële instrumenten omvatten investeringen in aandelen en obligaties, handels- en overige vorderingen, geldmiddelen, leningen en overige financieringsverplichtingen, afgeleide financiële instrumenten (derivaten), handelsschulden en overige te betalen posten. In de jaarrekening zijn de volgende categorieën financiële instrumenten opgenomen: vorderingen, geldmiddelen, kortlopende schulden en overige financiële verplichtingen. Er is geen sprake van in contracten besloten afgeleide financiële instrumenten en derivaten.

Financiële instrumenten worden bij de eerste opname verwerkt tegen reële waarde, waarbij (dis)

agio en de direct toerekenbare transactiekosten in de eerste opname worden meegenomen. Indien echter financiële instrumenten bij de vervolgwaaardering worden gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de exploitatierekening, worden direct toerekenbare transactiekosten direct verwerkt in de exploitatierekening.

Na de eerste opname worden financiële instrumenten op de hierna beschreven manier gewaardeerd.

Vorderingen

Overige vorderingen worden na eerste opname gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs op basis van de effectieve rentemethode, vermindert met bijzondere waardeverminderv verliezen.

Kortlopende schulden en overige financiële verplichtingen

Langlopende en kortlopende schulden en overige financiële verplichtingen worden na eerste opname gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs op basis van de effectieve rentemethode. De aflossingsverplichtingen voor het komend jaar van de langlopende schulden worden opgenomen onder kortlopende schulden.

Bijzondere waardeverminderingen financiële activa

Een financieel actief dat niet wordt gewaardeerd tegen (1) reële waarde met waardewijzigingen in de winst-en-verliesrekening of (2) geamortiseerde kostprijs of lagere marktwaarde, wordt op iedere verslagdatum beoordeeld om te bepalen of er objectieve aanwijzingen bestaan dat het actief een bijzondere waardevermindering heeft ondergaan. Een financieel actief wordt geacht onderhevig te zijn aan een bijzondere waardevermindering indien er objectieve aanwijzingen zijn dat na de eerste opname van het actief zich een gebeurtenis heeft voorgedaan die een negatief effect heeft gehad op de verwachte toekomstige kasstromen van dat actief en waarvan een betrouwbare schatting kan worden gemaakt. Objectieve aanwijzingen dat financiële activa onderhevig zijn aan een bijzondere waardevermindering omvatten het niet nakomen van betalingsverplichtingen en achterstallige betaling door een debiteur, aanwijzingen dat een debiteur failliet zal gaan of het verdwijnen van een actieve

markt voor een bepaald effect.

Een bijzonder waardevermindervingsverlies met betrekking tot een tegen geamortiseerde kostprijs gewaardeerd financieel actief wordt berekend als het verschil tussen de boekwaarde en de contante waarde van de verwachte toekomstige kasstromen, gediscoteerd tegen de oorspronkelijke effectieve rente van het actief.

Verliezen worden opgenomen in de exploitatierekening. Rente op het aan een bijzondere waardevermindering onderhevige actief blijft verantwoord worden via oprenting van het actief met de oorspronkelijke effectieve rente van het actief.

Als in een latere periode het actief, onderhevig aan een bijzondere waardevermindering, stijgt en het herstel objectief in verband kan worden gebracht met een gebeurtenis die plaatsvond na de opname van het bijzondere waardevermindervingsverlies wordt het bedrag uit hoofde van het herstel (tot maximaal de oorspronkelijke kostprijs) opgenomen in de exploitatierekening.

Eigen vermogen

Algemene reserve

Dit is het gedeelte van het eigen vermogen waartoe de daartoe bevoegde organen zonder belemmering door wettelijke of statutaire bepalingen kunnen beschikken voor het doel waarvoor de organisatie is opgericht.

Bestemmingsfonds OCW

OCW-subsidie die nog niet is besteed aan de doeleinden waarvoor de subsidie is verstrekt dient opgenomen te worden in een bestemmingsfonds OCW.

Bestemmingsreserves

Dit betreft het gedeelte van het eigen vermogen dat wordt afgezonderd omdat daaraan een beperktere bestedingsmogelijkheid is gegeven door het bestuur.

VOORZIENINGEN

Algemeen

- Een voorziening wordt in de balans opgenomen wanneer er sprake is van:
- Een in rechte afdwingbare of feitelijke verplichting die het gevolg is van een gebeurtenis in het verleden; en
- Waarvan een betrouwbare schatting kan worden gemaakt; en
- Het waarschijnlijk is dat voor afwikkeling van die verplichting een uitstroom van middelen nodig is.

Indien (een deel van) de uitgaven die noodzakelijk zijn om een voorziening af te wikkelen waarschijnlijk geheel of gedeeltelijk door een derde worden vergoed bij afwikkeling van de voorziening, wordt de vergoeding als afzonderlijk actief gepresenteerd.

Voorzieningen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde van de uitgaven die naar verwachting noodzakelijk zijn om de verplichtingen en verliezen af te wikkelen.

Voorziening prepensioen (garantieregeling prepensioen)

De voorziening prepensioen werd gevormd voor de uit de overgangsregeling per 1 januari 2002 voortvloeiende prepensioenverplichtingen, die in de in het voorjaar van 2006 tot stand gekomen cao zijn omgezet in aanvullende ouderdomspensioenrechten.

De netto verplichting van de Stichting wordt hiervoor afzonderlijk berekend door een schatting te maken van de pensioenaanspraken die werknemers hebben opgebouwd in ruil voor hun diensten in de verslagperiode en voorgaande perioden.

Deze pensioenaanspraken worden gediscoteerd om de contante waarde te bepalen, en de actuele waarde van de fondsbeleggingen wordt hierop in mindering gebracht. De disconteringsvoet is het rendement per balansdatum van obligaties met een waardering van de kredietwaardigheid van AAA waarvan de looptijd de termijn van de verplichtingen van de stichting benadert. De berekening wordt uitgevoerd door een erkende actuaris volgens de 'projected unit credit'-methode. In 2011 is in de cao-onderhandelingen bepaald dat deze regeling komt te vervallen en alleen nog zal

gelden voor medewerkers met initiële rechten op deze regeling en geboren voor 1950.

Voorziening jubileumuitkeringen

De voorziening voor jubileumuitkeringen wordt gevormd voor de in de cao opgenomen toekomstige jubileumuitkeringen. De voorziening betreft de contante waarde van de in de toekomst uit te keren jubileumuitkeringen. De berekening is gebaseerd op gedane toezeggingen, blijfkans en leeftijd.

Onderhanden projecten

Ontvangen projectsubsidies worden verantwoord onder Onderhanden projecten. Naar rato van de voortgang en de gemaakte kosten voor het project worden de ontvangen (niet-structurele) subsidies als baten aan de exploitatie rekening toegerekend. Ook voor zover er sprake is van geormerkte bijdragen en subsidies van derden in relatie tot specifieke projecten wordt deze methode gehanteerd.

Exploitatierkening

Opbrengstverantwoording

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop deze betrekking hebben.

Publieksinkomsten

Publieksinkomsten bestaan vooral uit entreegelden, museumkaartbezoek en parkeergeleden. Deze inkomsten worden opgenomen in de baten tegen de reële waarde van de ontvangen of te ontvangen vergoeding en worden toegerekend aan de periode waarop zij betrekking hebben.

Sponsorinkomsten

Deze inkomsten worden opgenomen in de baten tegen de reële waarde van de ontvangen of te ontvangen vergoeding en worden toegerekend aan de periode waarop zij betrekking hebben.

Overige inkomsten (direct)

Deze inkomsten bestaan vooral uit Omzet Retail. Deze inkomsten worden opgenomen in de baten wanneer de belangrijke risico's aan de koper zijn overgedragen, de inning van de verschuldigde vergoeding waarschijnlijk is (veelal directe betaling), worden verantwoord tegen de reële waarde van de ontvangen of te ontvangen vergoeding en

worden toegerekend aan de periode waarop zij betrekking hebben.

Overheidssubsidies / overige subsidies en bijdragen

Overheidssubsidies worden aanvankelijk in de balans opgenomen als vooruit ontvangen baten zodra er redelijke zekerheid bestaat dat zij zullen worden ontvangen en dat voldaan wordt aan de daaraan verbonden voorwaarden. Subsidies ter compensatie van gemaakte kosten worden systematisch als opbrengsten in de winst-en-verliesrekening opgenomen in dezelfde periode als die waarin de kosten worden gemaakt. Subsidies ter compensatie voor de kosten van een actief worden systematisch in de winst-en-verliesrekening opgenomen gedurende de gebruiksduur van het actief.

Pensioenen

Uitgangspunt is dat de in de verslagperiode te verwerken pensioenlast gelijk is aan de over die periode aan het pensioenfonds verschuldigde pensioenpremies. Voor zover de verschuldigde premies op balansdatum nog niet zijn voldaan, wordt hiervoor een verplichting opgenomen. Als de op balansdatum reeds betaalde premies de verschuldigde premies overtreffen, wordt een overlopende actiefpost opgenomen voor zover sprake zal zijn van terugbetaling door het fonds of van verrekening met in de toekomst verschuldigde premies.

Verder wordt op balansdatum een voorziening opgenomen voor bestaande additionele verplichtingen ten opzichte van het fonds en de werknemers, indien het waarschijnlijk is dat voor de afwikkeling van die verplichtingen een uitstroom van middelen zal plaatsvinden en de omvang van de verplichtingen betrouwbaar kan worden geschat. Het al dan niet bestaan van additionele verplichtingen wordt beoordeeld aan de hand van de uitvoeringsovereenkomst met het fonds, de pensioenovereenkomst met de werknemers en andere (expliciete of impliciete) toezeggingen aan de werknemers. De voorziening wordt gewaardeerd tegen de beste schatting van de contante waarde van de bedragen die noodzakelijk zijn om de verplichtingen op balansdatum af te wikkelen.

Voor een op balansdatum bestaand overschot bij het pensioenfonds wordt een vordering opgenomen als de onderneming de beschikkingsmacht heeft over dit overschot, het waarschijnlijk is dat het overschot naar de onderneming zal toevloeien en de vordering betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Wet normering topfunctionarissen

Voor de uitvoering van de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen in de (semi)publieke sector (WNT) heeft de instelling zich gehouden aan de Beleidsregel toepassing WNT en deze als normenkader bij het opmaken van deze jaarrekening gehanteerd.

80 **BALANS PER 31 DECEMBER 2014**

Materiële vaste activa

	Gebouwen	Inventaris en inrichting	Vervoer-middelen	Bedrijfs-installaties	Activa in uitvoering	Totaal
Aanschafwaarde per 1 januari 2014	3.303.873	6.902.655	281.140	795.201	209.687	11.492.556
Investerings 2014	810.354	78.471	-	-	45.560	934.384
Desinvesteringen 2014	-	5.250-	19.850-	-	-	25.100-
Overboeking 2014	209.687	-	-	-	209.687-	-
Aanschafwaarde per 31 december 2014	4.323.914	6.975.875	261.290	795.201	45.560	12.401.840
Afschrijvingen per 1 januari 2014	2.424.384	6.456.513	198.249	707.988	-	9.787.133
Afschrijving desinvestering 2014	-	5.250-	8.515-	-	-	13.765-
Afschrijvingen 2014	121.295	136.470	23.556	39.250	-	320.572
Cumulatieve afschrijvingen 31 december 2014	2.545.679	6.587.733	213.291	747.238	-	10.093.940
Boekwaarde per 31 december 2014	1.778.235	388.143	47.999	47.963	45.560	2.307.900

Op de materiële vaste activa zijn de volgende afschrijvingspercentages van toepassing:

Gebouwen	5-10%
Inventaris en inrichting	10-33%
Vervoermiddelen	20%
Bedrijfsinstallaties	8-20%

VOORRADEN

	2014	2013
	EUR	EUR
Winkelvoorraden	93.831	101.254
Waardepapieren	7.620	2.222
Museumgidsen	22.105	99
	123.556	103.575

De voorziening voor incourantie bedraagt € nihil (2013: € nihil).

VORDERINGEN

Totale vorderingen

	2014	2013
	EUR	EUR
Debiteuren	77.616	112.519
Overige vorderingen	1.198.200	1.051.556
Overlopende activa	156.943	152.940
	1.432.759	1.317.015

Een nadere uitsplitsing van de vorderingen is hieronder opgenomen. Alle vorderingen hebben een looptijd korter dan een jaar.

Debiteuren

De debiteuren zijn verantwoord onder aftrek van een voorziening wegens oninbaarheid voor een bedrag van € 5.929 (2013: € 5.929).

Overige Vorderingen

	2014	2013
	EUR	EUR
Te vorderen BTW	210.728	357.104
Nog te ontvangen rente	60.195	89.351
Te ontvangen inzake Museumkaart bezoek	506.747	493.883
Te ontvangen V-fonds inzake Maand van de Geschiedenis	67.750	-
Te ontvangen VSB fonds inzake Dingenliefde	246.000	-
Overige vorderingen	106.780	111.217
	1.198.200	1.051.556

Overlopende activa

	2014	2013
	EUR	EUR
Vooruitbetaalde verzekeringskosten	51.703	50.206
Vooruitbetaalde kosten IJsbaan	25.625	34.165
Vooruitbetaalde kosten onderhoudscontracten	29.352	28.768
Overige vooruitbetaalde kosten	50.263	39.801
	156.943	152.940

VORDERING OP GELIEERDE RECHTSPERSONEN

	2014	2013
	EUR	EUR
RC Stichting VIE	4.151	-
RC Vereniging Vrienden NOM	614	-
RC Stichting De Oude Bijenkorf	-	42.157
	4.765	42.157

Over de rekening courant vorderingen wordt geen rente berekend. De looptijd is korter dan een jaar.

LIQUIDE MIDDELEN

	2014	2013
	EUR	EUR
Kas	96.602	55.397
Kruisposten	16.135	107.160
Rekening courant ING Bank	498.166	1.016.102
Spaarrekening ING Bank	6.744.973	6.455.628
	7.355.876	7.634.287

Het gemiddelde rentepercentage ontvangen op de spaarrekeningen in 2014 bedroeg circa 0,9% (2013: 1,25%). Alle liquide middelen zijn direct opeisbaar.

EIGEN VERMOGEN

Algemene Reserve

	2014	2013
	EUR	EUR
Stand per 1 januari	2.407.091	2.365.397
Overboeking van bestemmingsreserve bedrijfsinstallaties	41.694	41.694
Resultaatbestemming	42.906	-
Stand per 31 december	2.491.691	2.407.091

De algemene reserve is gewijzigd door toevoeging van de vrijval van de bestemmingsreserve bedrijfsinstallaties ad € 41.694, waarvoor wordt verwezen naar de toelichting bij de betreffende bestemmingsreserve. Tevens is een exploitatieresultaat toegevoegd van € 42.906.

Bestemmingsreserves

	2014	2013
	EUR	EUR
Boerderij Hoogmade	-	-
Bedrijfsinstallaties	208.471	250.165
Totaal	208.471	250.165

Hieronder worden de mutaties in de bestemmingsreserves per reserve nader gespecificeerd. Voor een specificatie van de exploitatielasten welke ten laste van de bestemmingsreserves zijn gebracht wordt verwezen naar de toelichting op de exploitatierekening.

Boerderij Hoogmade

	2014	2013
	EUR	EUR
Stand per 1 januari		100.000
Resultaatbestemming		100.000-
Stand per 31 december	-	-

Deze bestemmingsreserve is in 2013 afgewikkeld.

Bedrijfsinstallaties

	2014	2013
	EUR	EUR
Stand per 1 januari	250.165	291.859
Resultaatbestemming	41.694-	41.694-
Stand per 31 december	208.471	250.165

Het economisch eigendom van de bedrijfsinstallaties is per 1 januari 2005 om niet overgedragen aan het museum. Conform de voorschriften van het ministerie van OCW is voor de berekende boekwaarde een corresponderende bestemmingsreserve gevormd.

De investeringen in bedrijfsinstallaties zijn verwerkt in de materiële vaste activa en lopen via de bestemmingsreserve af op basis van de economische levensduur (15 jaar) te beginnen in 2005. Dat betekent dat er in 2014 een onttrekking ad € 41.694 heeft plaats gevonden uit de bestemmingsreserve welke is toegevoegd aan de algemene reserve.

Bestemmingsfondsen

In het handboek musea 2013-2016 is bepaald dat het bestemmingsfonds OCW blijft bestaan. Het museum heeft besloten om de bestemmingsfondsen te handhaven betreffende niet bestede gelden uit het verleden en verstrekt door OCW. Dit betreft de bestemmingsfondsen OCW 2013-2016, OCW 2009-2012, TV-gelden, Veiligheid en Canon. Deze zijn allen opgenomen in het bestemmingsfonds OCW maar zullen elk afzonderlijk zichtbaar blijven. Kosten gemaakt in het kader van TV-gelden, Veiligheid en de Canon zullen volledig onttrokken worden uit het desbetreffende bestemmingsfonds.

In het kader van de bevroering van de huren is besloten dat de huurvrijval (het verschil tussen de huursubsidie en de 'bevroren' huurlast) gedoteerd wordt aan een nieuw te vormen bestemmingsfonds.

BESTEMMINGSFONDS OCW

	2014	2013
	EUR	EUR
OCW 2013-2016	74.093	-
OCW 2009-2012	-	159.331
OCW Canon	3.093.672	1.616.772
Huursubsidie	521.000	-
Technische Vervangingsgelden	1.056.046	126.274
Veiligheid	498.268	518.468
Bestemmingsfonds OCW	5.243.080	2.420.845

Het bestemmingsfonds OCW is opgebouwd uit een zestal onderdelen:

1. OCW fonds 2013-2016: dit fonds wordt gevormd door de exploitatieresultaten die het museum in deze beleidsperiode maakt. Conform voorgaande jaren wordt op basis van de verhouding van de subsidie van het ministerie van OCW ten opzichte van de totale baten (rekening houdend met overige subsidies en bijdragen), het resultaat toegewezen aan een bestemmingsfonds OCW en de Algemene Reserve. Op basis van de hierboven genoemde verhouding is in 2014 63% van de exploitatieresultaat gedoteerd aan het bestemmingsfonds OCW 2013-2016 en bedraagt de eindstand €74.093.

Voor 2014 is met als uitgangspunt het nieuwe handboek 2013-2016 dezelfde berekenings-systematiek gehanteerd als verantwoord in de jaarrekening 2013, wat impliceert dat de overige opbrengsten, met betrekking tot Dingenliefde, de exploitatiebijdrage voor het project Van Gend en Loos worden toegerekend aan de eigen opbrengsten. De berekening van het percentage voor 2014 is hieronder gepresenteerd.

Directe opbrengsten	6.041.330
Indirecte opbrengsten	532.207
VSB fonds inzake Dingenliefde	246.000
Van Gend en Loos	32.500
	<hr/>
	6.852.037
Subsidie OCW	11.832.725
	<hr/>
	11.832.725
Totaal	<hr/> 18.684.762 <hr/>
Aandeel OCW	63%
Aandeel Museum	37%

2. OCW fonds 2009-2012: op 1 januari 2014 bedraagt dit fonds € 159.331, opgebouwd uit de vorige beleidsperiode. Dit bedrag zal aangewend worden voor de doelstellingen van de stichting. In 2014 is conform bovenstaande gehandeld en € 159.331 onttrokken. De stand per 31 december 2014 komt derhalve uit op nihil, en is hiermee afgewikkeld.
3. Bestemmingsfonds Canon: in de subsidie beschikking 2013 – 2016 heeft het ministerie van OCW geld beschikbaar gesteld voor het realiseren van de fysieke en digitale geschiedenis van de Nederland (Canon). In de subsidieaanvraag is voor dit onderdeel € 2.033.000 per jaar aangevraagd. Uit dit budget moet ook de Maand van de Geschiedenis (MvdG) georganiseerd worden. In 2014 is de subsidie geïndexeerd naar € 2.066.000 en is er aan de Canon en de MvdG € 589.100 uitgegeven.
4. In het kader van de bevrozing van de huren is besloten dat de huurvrijval (het verschil tussen de huursubsidie en de 'bevroren' huurlast) gedoteerd wordt aan een nieuw te vormen bestemmingsfonds. In 2014 is derhalve € 521.000 gedoteerd.
5. Bestemmingsfonds Technische Vervangings-gelden: de onttrekking van € 10.228 bij TV-gelden heeft betrekking op kosten die gemaakt zijn voor diverse projecten op het terrein. In 2014 zijn bijdragen verkregen voor de renovatie van een aantal horecapanden, deze gelden zijn nog niet besteed in 2014 en derhalve aan het bestemmingsfonds gedoteerd. Het betreft een bedrag van € 940.000.
6. Bestemmingsfonds Veiligheid: de uitvoering van het veiligheidsplan is in 2011 afgerond. Het resterende saldo zal gereserveerd worden voor klein onderhoud en nieuwe veiligheidstoe-passingen in de toekomst. In 2014 is € 20.200 uitgegeven aan klein onderhoud.

BESTEMMINGSFONDS OCW PER ONDERDEEL

Bestemmingsfonds OCW 2013-2016

Stand per 1 januari	-	-
Resultaatbestemming	74.093	-
Besteding	-	-
Stand per 31 december	<u>74.093</u>	-

Bestemmingsfonds OCW 2009-2012

Stand per 1 januari	159.331	498.058
Resultaatbestemming		-
Besteding	159.331-	338.727-
Stand per 31 december	<u>-</u>	<u>159.331</u>

Bestemmingsfonds OCW Canon

Stand per 1 januari	1.616.772	-
Resultaatbestemming:		
Toegekende bedragen	2.066.000	2.033.000
Bestedingen	589.100-	416.228-
Per saldo ten laste / gunste Canon	1.476.900	1.616.772
Stand per 31 december	<u>3.093.672</u>	<u>1.616.772</u>

Bestemmingsfonds Huursubsidie

Stand per 1 januari	-	-
Resultaatbestemming:		
Toegekende bedragen	521.000	-
Bestedingen	-	-
Per saldo ten laste / gunste veiligheid	521.000	-
Stand per 31 december	<u>521.000</u>	<u>-</u>

Bestemmingsfonds Technische Vervangingsgelden

Stand per 1 januari	126.274	443.688
Resultaatbestemming:		
Toegekende bedragen	940.000	-
Bestedingen	10.228-	317.414-
Per saldo ten laste / gunste TV gelden	929.772	317.414-
Stand per 31 december	1.056.046	126.274
Bestemmingsfonds Veiligheid		
Stand per 1 januari	518.468	523.978
Resultaatbestemming:		
Toegekende bedragen	-	-
Bestedingen	20.200-	5.510-
Per saldo ten laste / gunste veiligheid	20.200-	5.510-
Stand per 31 december	498.268	518.468
Totaal Bestemmingsfonds OCW	5.243.080	2.420.845

VOORZIENINGEN

Verloop voorzieningen

	Voorziening prepensioen	Voorziening jubileum uitkeringen	Totaal
Stand per 1 januari 2014	4.558	125.000	129.558
Bij: Toevoegingen	-	6.870	6.870
Af: Onttrekkingen	-4.558	-6.870	-11.428
Stand per 31 december 2014	-	125.000	125.000

Voorziening prepensioen

In het deelakkoord voor de cao 2011-2013 zijn werkgevers en vakbonden overeengekomen dat de bestaande regeling voor prepensioenmogelijkheid wordt opgeheven, behoudens voor die medewerkers die geboren zijn vóór 1 januari 1950. Indien zij voldoen aan de in de vorige cao vastgelegde eisen (in dienst per 1 oktober 2000 en op 63-jarige leeftijd nog in dienst van de stichting), mogen zij gebruik van de prepensioenmogelijkheid met een uitkeringspercentage van 70% van het laatst verdiende loon. Voor de Stichting geldt dat in 2014 de laatste werknemer gebruik heeft gemaakt van deze regeling. Ultimo 2014 is de regeling en de bijbehorende voorziening voor de stichting afgewikkeld.

Voorziening jubileumuitkeringen

De voorziening is berekend rekening houdend met deelnamekansen, toekomstige uitkeringen en reeds verstreken diensttijd. De verplichting is contant gemaakt tegen 3%.

LANGLOPENDE SCHULDEN

	2014	2013
	EUR	EUR
Stand per 1 januari	233.810	467.622
Aflossing	-233.810	-233.812
	-	233.810
Af: gepresenteerd onder kortlopende schulden	-	-233.810
	-	-
Stand per 31 december	-	-

Per 1 januari 2005 heeft het bestuur een leningsovereenkomst met de Provincie Gelderland gesloten. Het betreft een lineaire lening met een hoofdsom van € 2.338.112 met een rentepercentage van 1,61%. Aflossing geschiedt in tien jaarlijkse termijnen van € 233.811, waarvan de tiende termijn verviel op 31 december 2014 en ultimo 2014 ook is voldaan. De lening is hiermee afgelost.

KORTLOPENDE SCHULDEN EN OVERLOPENDE PASSIVA

	2014	2013
	EUR	EUR
Schulden aan leveranciers	1.111.112	2.737.729
Kortlopende deel langlopende schuld	-	233.810
Gelieerde rechtspersoon	28.941	68.223
Belastingen en premies sociale verzekeringen	322.196	273.545
Schulden uit hoofde van pensioenen	96.133	121.395
Onderhanden projecten	1.014.191	1.392.471
Overige schulden	570.124	760.183
Overlopende passiva	13.917	7.443
	3.156.614	5.594.798

De looptijd van de kortlopende schulden zijn korter dan 1 jaar met uitzondering van de Onderhanden projecten.

Schuld aan gelieerde rechtspersonen

	2014	2013
	EUR	EUR
RC Stichting VIE	-	37.204
RC Vereniging vrienden NOM	-	31.019
RC Stichting de Oude Bijenkorf	28.941	-
	28.941	68.223

Over de RC positie van de gelieerde rechtspersonen wordt geen rente berekend. De looptijd is korter dan een jaar.

BELASTINGEN EN PREMIES SOCIALE VERZEKERINGEN

	2014	2013
	EUR	EUR
	322.196	273.545

ONDERHANDEN PROJECTEN

Vooruit ontvangen bedragen	2014	2013
	EUR	EUR
Vooruitontvangen BankgiroLoterij	544.829	604.421
Vooruitontvangen Heslinga Publicaties	15.175	15.175
Vooruitontvangen Westerstraat	249.111	371.438
Vooruitontvangen Restart	-	17.650
Vooruitontvangen Watersnoodwoning	-	383.787
Vooruitontvangen Verhaal van Gelderland	130.075	-
Vooruitontvangen Canon: JaKnikker	25.000	-
Vooruitontvangen Collectie Centrum Nederland	50.000	-
	<hr/> 1.014.191	<hr/> 1.392.471

Project BankGiro Loterij	2014	2013
	EUR	EUR
Stand per 1 januari	604.421	534.550
Toegekende bedragen	511.157	500.000
Bestedingen	570.748-	430.130-
Per saldo	59.591-	69.870
Stand per 31 december	<hr/> 544.829	<hr/> 604.421

Als vaste beneficiënt heeft het museum ook in 2014 € 500.000 ontvangen. In 2014 zijn met de BGL bijdrage onder andere de tweede fase van de vernieuwing van de presentatie in de bierbrouwerij gemaakt en is samen met Hivos en Freia het Canonvenster kinderarbeid gerealiseerd. Looptijd is tussen de 1 – 5 jaar.

Heslinga Publicaties	2014	2013
	EUR	EUR
Stand per 1 januari	15.175	15.175
Toegekende bedragen	-	-
Bestedingen	-	-
Per saldo	-	-
Stand per 31 december	15.175	15.175

Gelden bestaan uit donaties en legaten bestemd voor publicaties door het NOM.

Project Westerstraat	2014	2013
	EUR	EUR
Stand per 1 januari	371.438	414.821
Toegekende bedragen		62.500
Bestedingen	122.327-	105.884-
Per saldo	122.327-	43.384-
Stand per 31 december	249.111	371.438

In 2012 is door het museum het project Westerstraat afgerond. Aan de rand van het entreeplein zijn enkele gesloopte panden uit de Westerstraat in Amsterdam opgebouwd en ingericht. Hierin zijn gevestigd een postkantoor uit de jaren 50, een Jordaans café en een Turkenpension. Het project is gefinancierd door bijdragen van SNS Reaalfonds, ING, BGL en een bijdrage uit het OCW fonds 2005-2012. Het restant zal voor de jaarlijkse exploitatie van het gebouw worden gebruikt. In 2014 is € 67.327 besteed aan de exploitatie van het gebouw.

Tijdens het bouwproces is de aannemer Nossent failliet gegaan. Het museum heeft met de curator een dispuut over de financiële afwikkeling van wederzijdse claims, die onderhevig zijn aan een procedure bij de Raad van Arbitrage. In 2014 heeft de Raad van Arbitrage een uitspraak gedaan en is na de uitspraak met de tegenpartij een schikking getroffen. Vooruitlopend op de definitieve afwikkeling is het bedrag van de schikking € 30.000 en de te verwachten advocaat- en overige kosten € 25.000 meegenomen in het exploitatieresultaat van 2014 en ten laste gebracht van bovengenoemd project. Het restant zal in een periode van 5 jaar aangewend worden voor exploitatie.

Project Restart	2014	2013
	EUR	EUR
Stand per 1 januari	17.650	44.000
Togekende bedragen	78.079	30.000
Bestedingen	<u>95.729-</u>	<u>56.350-</u>
Per saldo	17.650-	26.350-
Stand per 31 december	<u>-</u>	<u>17.650</u>

In 2014 is het project afgewikkeld.

Project Jubileumboom	2014	2013
	EUR	EUR
Stand per 1 januari	-	43.752
Togekende bedragen		-
Bestedingen		<u>43.752-</u>
Per saldo	-	43.752-
Stand per 31 december	<u>-</u>	<u>-</u>

In 2013 is dit project afgewikkeld.

Project IJssalon Venezia	2014	2013
	EUR	EUR
Stand per 1 januari	-	3.752
Togekende bedragen		-
Bestedingen		<u>3.752-</u>
Per saldo	-	3.752-
Stand per 31 december	<u>-</u>	<u>-</u>

In 2013 is het project afgewikkeld.

Project Watersnoodwoning	2014	2013
	EUR	EUR
Stand per 1 januari	383.787	-
Toegekende bedragen		502.000
Bestedingen	383.787-	118.213-
Per saldo	383.787-	383.787
Stand per 31 december	-	383.787

In 2014 is de Watersnoodwoning geopend en in gebruik genomen, het project is afgewikkeld.

Verhaal van Gelderland	2014	2013
	EUR	EUR
Stand per 1 januari	-	-
Toegekende bedragen	166.667	
Bestedingen	36.592-	-
Per saldo	130.075	-
Stand per 31 december	130.075	-

In samenwerking met erfgoed Gelderland en het RBT KAN worden activiteiten ontwikkeld voor de zichtbaar maken van de Canon van Gelderland. Hiervoor heeft de Provincie Gelderland een meerjarige subsidie verstrekt voor de periode 2014 t/m 2016. In 2014 is hiervan € 166.667 ontvangen en € 33.592 besteed.

Project Jaknikker	2014	2013
	EUR	EUR
Stand per 1 januari	-	-
Toegekende bedragen	81.380	
Bestedingen	56.380-	-
Per saldo	25.000	-
Stand per 31 december	25.000	-

In samenwerking met de NAM heeft het museum in de vorm van de Jaknikker een van de eerste vensters van de Canon op het terrein gerealiseerd. Voor de instandhouding van dit project is € 25.000 door het NAM geschonken. Dit heeft een looptijd van 5 jaar.

CollectieCentrum Nederland	2014	2013
	EUR	EUR
Stand per 1 januari	-	-
Toegekende bedragen	50.000	
Bestedingen	-	-
Per saldo	50.000	-
Stand per 31 december	50.000	-

Vanuit het project CollectieCentrum Nederland - een samenwerkingsverband tussen Rijksmuseum, Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed en NOM om te komen tot een nieuw duurzaam depot in 2018 - is geld ter ondersteuning van de activiteiten van € 50.000 beschikbaar gesteld door het ministerie van OCW. In 2015 worden hiervan de kosten voor het logistiek onderzoek naar de verhuizing van de collectie van betaald. Looptijd is minder dan 1 jaar.

Overige schulden

	2014	2013
	EUR	EUR
Te betalen vakantiegeld	256.421	263.498
Te betalen vakantiedagen	178.000	169.222
Te betalen lonen	48.649	158.813
Te betalen energie	3.989	51.095
Te betalen accountant	16.500	18.500
Te betalen claim Nossent en bijkomende kosten	55.000	-
Te betalen Rgd		64.308
Diverse te betalen kosten	11.564	34.747
	570.124	760.183

Overlopende passiva

	2014	2013
	EUR	EUR
Vooruitontvangen bedragen	13.917	7.443

TOELICHTING FINANCIËLE RISICO'S VAN FINANCIËLE INSTRUMENTEN

De financiële risico's van de financiële instrumenten zijn beperkt. Door de meerjarige subsidiërelatie met het ministerie van OCW is er een beperkt liquiditeitsrisico. Door ontbreken van externe leningen is het rente- en kasstroomrisico nihil. Door adequaat debiteurenbeheer en de beperkte omvang van debiteuren is het kredietrisico beperkt.

PENSIOENEN

Pensioenregeling

De pensioenregeling van de Stichting kwalificeert is ondergebracht bij het PFZW. Er is geen aanvullende verplichting verwerkt omdat op grond van de overeenkomst met PFZW er geen contractuele of feitelijke verplichting bestaat om bij te dragen in een eventueel tekort. De dekingsgraad over 2014 bedraagt 102%.

Voormalige prepensioenregeling

De voormalige prepensioenregeling was van kracht vanaf 2002 en is met ingang van 1 januari 2006 beëindigd als direct gevolg van de invoering van de wet VPL. De tot en met 2005 opgebouwde aanspraken blijven beschikbaar voor de deelnemers. De Stichting heeft de uitvoering van de regeling ondergebracht bij Reaal en de aanspraken af gefinancierd.

Voor een nadere toelichting op de verwerking van de pensioenen in de jaarrekening wordt verwezen naar de waarderingsgrondslagen op pagina 33 en 34.

NIET UIT DE BALANS BLIJKENDE RECHTEN EN VERPLICHTINGEN

Rechten

Subsidie ministerie van OCW

Het ministerie van OCW heeft aan het Nederlands Openluchtmuseum voor de periode 2013-2016 een meerjarige instellingssubsidie toegekend van in totaal maximaal € 45.856.673. De toegekende subsidie voor het jaar 2014 bedraagt

€ 12.392.019. Waarvan € 559.294 doorgegeven wordt aan Stichting voor Volkscultuur en Immaterieel Erfgoed. Voor 2015 is € 11.572.019 en voor 2016 € 11.572.019 toegekend

BankGiro Loterij (BGL)

Door de BankGiro Loterij zijn gelden toegekend aan Stichting Het Nederlands Openluchtmuseum ter verlevendiging van het museum. Op basis van de huidige toekenning is voor het jaar 2015 wederom een bijdrage ad € 500.000 te verwachten.

DHL Express (Netherlands) B.V.

Door DHL Express (Netherlands) B.V. zijn, naast de financiering van de herbouw van de DHL-loods, bijdragen toegezegd ter financiering van de exploitatiekosten van deze loods. Deze bijdragen zijn toegekend voor de jaren 2008 tot en met 2017 en bedragen in totaal € 325.000. De bijdrage in 2014 was € 32.500. Voor de resterende jaren rest een bedrag van € 97.500.

Verplichtingen

Huurcontracten

De Stichting heeft verplichtingen uit hoofde van huurcontracten en erfpachtcanons met derden. In 2017 verandert het Huisvestingsstelsel; de musea worden verantwoordelijk voor onderhoud en uitbreiding van alle panden die het juridisch eigendom blijven van het Rijksvastgoedbedrijf. Er worden nieuwe huurcontracten met een looptijd van 15 jaar aangegaan. De huur voor 2015 bedraagt € 2.137.511 en voor 2016 € 2.121.147. Vanaf 2017 zal voor een periode van vijftien jaar huur worden betaald beginnend in 2017 met € 954.943 en eindigend in 2031 met € 241.832. De totale verplichting over 15 jaar bedraagt € 7.760.759.

Financieringsovereenkomst

De Stichting heeft een gezamenlijke financieringsovereenkomst met de aan haar gelieerde rechtspersonen de Stichting De Oude Bijenkorf en de Stichting voor Volkscultuur en Immaterieel Erfgoed. Binnen deze financieringsovereenkomst is er sprake van saldo- en rentecompensatie.

Investeringsverplichtingen

De Stichting is in 2014 een investeringsverplichting inzake de implementatie van een nieuw

salaris- en HRM pakket. In 2014 is reeds € 45.560 besteed. Totale investeringsomvang is € 60.000 .

Verplichting voor Vennootschapsbelasting
Het Openluchtmuseum is met terugwerkende kracht tot 1 januari 2011 formeel belastingplichtig. Het is momenteel echter nog niet duidelijk

welke activiteiten belastingplichtig zijn en hoe de toerekening en waardering van fiscaal belastbare baten en lasten dient plaats te vinden om tot een belastbaar bedrag te komen. Binnen de Museumvereniging zijn twee musea in overleg met de Belastingdienst. Wij volgen dit overleg nauwgezet.

SPECIFICATIE EXPLOITATIEREKENING 2014

Directe opbrengsten

Deze zijn als volgt te specificeren:

	2014 EUR	Begroting EUR	2013 EUR
<i>Publieksinkomsten</i>			
Entreegelden	2.988.688	2.820.000	2.862.787
Museumkaartbezoek	1.716.826	1.410.500	1.562.917
Parkeergelden	480.431	525.000	346.592
Rondleiding	28.650	25.000	29.768
Bierproeverij	3.836	4.000	6.873
Educatieve projecten	22.205	20.000	25.859
	5.240.636	4.804.500	4.834.796
<i>Sponsorinkomsten</i>			
Sponsoring bedrijvenkring	65.741	60.000	64.750
Sponsorinkomsten	190.675	105.000	132.036
	256.416	165.000	196.786
<i>Overig</i>			
Museumkaart verkoop	32.842	25.000	31.683
Fotosalon	40.920	35.000	37.197
Groepsproducten	25.713	-5.000	-6.188
Omzet retail	444.804	480.000	429.514
Overig	544.278	535.000	492.205
	489.557	515.000	539.606
Totaal directe opbrengsten	6.041.330	5.504.500	5.523.787

Het aantal bezoekers in 2014 was 548.036 (2013: 510.001). Over de hele linie een hoger bezoekersaantal heeft geleid tot meer opbrengsten dan begroot. Het bezoek met een museumkaart is in 2014 gegroeid ten opzicht van 2013 en komt uit op 216.573 bezoekers (2013: 201.696).

Indirecte opbrengsten

Deze zijn als volgt te specificeren:

	2014 EUR	Begroting EUR	2013 EUR
Huur	335.778	316.000	331.801
Gemeenschappelijke kosten	150.000	150.000	150.000
	485.778	466.000	481.801
<i>Huren</i>			
Huur Combine It	19.559	19.500	27.896
Huur Zus & Jet	15.001	15.000	15.001
Huur Tram	4.802	5.000	3.830
	39.361	39.500	46.727
<i>Overig</i>			
Locatievergoeding	4.424	6.000	8.009
Fotoverkopen Documentatie Archief	216	2.000	1.836
Overige opbrengsten	2.428	-	15.121
	7.067	8.000	24.966
Totaal indirecte opbrengsten	532.207	513.500	553.493

Exploitatie retail

De exploitatie van de winkel verliep als volgt:

	2014 EUR	Begroting EUR	2013 EUR
Verkopen	444.804	480.000	429.514
Af: Inkoopwaarde	-215.335	-274.500	-218.526
	229.469	205.500	210.989
Af: Overige kosten	-37.689	-1.000	-31.341
	191.781	204.500	179.647
Toegerekende personeelskosten	-102.727	-125.000	-142.229
Resultaat Retail	89.054	79.500	37.418

De omzet Retail is opgenomen onder de Directe opbrengsten. De kosten zijn opgenomen onder de Exploitatielasten.

Subsidie Ministerie van OCW

	2014	Begroting	2013
	EUR	EUR	EUR
<i>Exploitatiebijdrage</i>			
Basissubsidie	8.098.102		8.098.102
Korting ivm cultuurprofijt	-		-
Loonbijstelling 2009	-		-
Prijsbijstelling 2009	-		-
Loonbijstelling 2011	56.039		56.039
Loonbijstelling 2012	79.177		79.177
Loonbijstelling 2013	25.688		25.688
Loonbijstelling 2014	30.393		-
Subtotaal exploitatiebijdrage	8.289.399	8.259.000	8.259.006
<i>Huisvesting</i>			
Basissubsidie	2.890.898		2.890.898
Prijsbijstelling 2011	43.219		43.219
Prijsbijstelling 2012	66.986		66.986
Prijsbijstelling 2013	85.237		85.237
Prijsbijstelling 2014	46.280		-
Aanvulling Kasteelboerderij	150.000		150.000
Optimalisering brandveiligheid	-		131.000
Veiligheidsmaatregelen Horecapanden	790.000		-
Onderzoek Onderhouds- en instandhoudingsplicht rijksgebouwen	30.000		-
Subtotaal huisvesting	4.102.620	3.121.000	3.367.340
Totaal subsidie	12.392.019	11.380.000	11.626.346
AF: doorgegeven subsidie aan Stichting VIE	559.294	490.000	488.000
Totaal Subsidie NOM	11.832.725	10.890.000	11.138.346

In de subsidiebeschikking van het ministerie van OCW is meegenomen de ontwikkeling van de fysieke en digitale Canon van de geschiedenis van Nederland. Hiervoor is een bedrag gereserveerd van € 2.033.000. In de subsidiebeschikking geeft het ministerie van OCW tevens de aanwijzing dat hieruit ook de Maand van de Geschiedenis moet worden georganiseerd.

In de bovengenoemde subsidie zit ook de subsidie voor de stichting het VIE. Het totaal aangevraagd bedrag voor het VIE is € 488.000. Het door het ministerie van OCW goedgekeurde werkplan gaat uit van € 557.000. In overleg met het ministerie is besloten dat het museum geen extra bijdrage krijgt voor het VIE en dat het verschil tussen bovengenoemde bedragen opgelost dient te worden door beide stichtingen. Het bestuur van het NOM heeft besloten dat vanaf 2014 het VIE een jaarlijkse subsidie krijgt van € 557.000 (prijspeil 2013) met de indexatie van 2014 bedraagt dit in 2014 € 559.294.

Overige subsidies/bijdragen

	2014	Begroting	2013
	EUR	EUR	EUR
<i>Privaat</i>			
Onttrekking BankGiro Loterij	570.748	625.000	442.526
Onttrekking Westerstraat	122.327	48.000	103.504
Onttrekking maand van de geschiedenis	232.380	100.000	-
Onttrekking jubileumboom	-	-	44.956
Onttrekking Restart	95.729	100.000	56.350
Onttrekking watersnoodwoning	383.787	402.000	118.213
Onttrekking Canon: Ja knikker	56.380	-	-
Onttrekking verhaal van Gelderland	36.592	-	-
Vereniging Vrienden	-	-	29.787
Collectie Centrum Nederland	-	-	25.000
Gelders Restauratiecentrum	2.128	-	-
IJssalon Venezia	-	-	3.752
Van Gend en Loos	32.500	37.500	32.500
	1.532.571	1.312.500	856.588
<i>VSB fonds</i>			
Dingenliefde	246.000	246.000	246.000
	246.000	246.000	246.000
	1.778.571	1.558.500	1.102.588

Salarislasten

De salarislasten zijn als volgt te specificeren:

	2014	Begroting	2013
	EUR	EUR	EUR
Lonen en salarissen	6.533.176	6.071.301	6.412.085
Reiskosten woon/werk	150.873	120.000	117.518
AF: doorbelaste salariskosten	-604.036	-385.000	-656.663
Pensioenlasten	642.794	535.000	594.046
Sociale lasten	1.059.200	1.086.699	1.008.949
Inhuur personeel	603.908	661.000	570.768
AF: subsidies	-114.516	-102.500	-43.910
	8.271.400	7.986.500	8.002.793

De pensioenlasten bestaan uit de met het pensioenfonds overeengekomen premie.

Bezoldiging bestuurders en toezichthouders

Met de bezoldiging van de bestuurders is een bedrag gemoeid van € 170.577 (2013: € 336.751). De beloning van de directie voldoet aan de regels van de WNT

Naam	W. Bijleveld	J.P. de Jong
Functie	<i>Directeur- bestuurder</i>	<i>Directeur- bestuurder</i>
Aard (bepaald, onbepaald, contract, beëindigd)	onbepaald	managementcontract
Uren (voltijds werkweek)	36	36
Periode	8	6
Beloning	92.113	58.403
Belastbare vaste- en variabele onkostenvergoedingen	276	
Sociale lasten	6.259	
Pensioenlasten	13.526	
	<hr/> 112.174	<hr/> 58.403

Overige Lasten

	2014	Begroting	2013
	EUR	EUR	EUR
Huisvestingskosten	915.709	1.050.000	946.989
Personeelskosten (anders dan salarislasten)	275.153	300.500	263.098
Exploitatiekosten	973.047	1.019.500	946.547
Verkoopkosten	259.631	242.500	345.063
Kantoor- & Administratiekosten	940.884	875.500	866.427
Overige kosten	111.369	111.500	99.651
Projectkosten	3.019.292	3.492.500	3.007.395
	<hr/> 6.495.086	<hr/> 7.092.000	<hr/> 6.475.170

De bezoldiging van toezichthouders bedraagt nihil (2013: nihil).

Gemiddeld aantal werknemers

Stichting Het Nederlands Openluchtmuseum heeft in 2014 gemiddeld 260 werknemers in dienst gehad (2013: 260).

Huur

In 2017 wordt het huidige huisvestingsstelsel gewijzigd. Vanaf 2014 loopt de eerste tranche van huurcontracten met de RGD af wat inhoudt dat de feitelijke huur gaat dalen. In het kader van het nieuwe huisvestingsstelsel is de huur voor 2014, 2015 en 2016 vastgesteld. De huur van 2014 is dan ook lager dan in 2013.

Huisvestingskosten

	2014 EUR	Begroting EUR	2013 EUR
Energie	374.692	440.000	411.901
Onderhoud gebouwen en terreinen	541.017	610.000	535.088
	915.709	1.050.000	946.989

Personeelskosten (anders dan salaris- lasten)

	2014 EUR	Begroting EUR	2013 EUR
Reis-, verblijfkosten	48.369	30.000	33.994
Opleidingen	64.139	80.000	65.331
Arbo diensten	68.156	82.000	87.647
Overige personeelskosten	94.489	108.500	76.126
	275.153	300.500	263.098

Exploitatiekosten

	2014 EUR	Begroting EUR	2013 EUR
Onderhoud exploitatie	250.205	229.000	170.736
Kantine	46.872	45.000	44.937
Dierenverzorging	25.515	30.000	30.613
Collectiebeheer	83.260	88.000	94.502
Evenementen	17.107	21.000	33.519
Overige kosten	194.338	206.000	186.457
Retail	355.750	400.500	385.783
	973.047	1.019.500	946.547

Verkoopkosten

	2014	Begroting	2013
	EUR	EUR	EUR
Algemene kosten	28.722	16.500	7.398
Relatiebeheer	57.539	48.000	48.588
Marketingkosten	173.370	178.000	289.077
	259.631	242.500	345.063

Kantoor & administratiekosten

	2014	Begroting	2013
	EUR	EUR	EUR
Administratiekosten	447.612	422.000	415.312
Automatisering	350.491	316.500	317.056
Kantoorkosten	7.979	10.000	9.021
Verzekeringen	115.270	115.000	107.219
Bankkosten	19.532	12.000	17.819
	940.884	875.500	866.427

Overige Kosten

	2014	Begroting	2013
	EUR	EUR	EUR
Representatie-, afdelingskosten	107.369	57.500	95.651
Jaarlijkse bijdrage derden	4.000	4.000	4.000
Onvoorzien	-	50.000	-
	111.369	111.500	99.651

Projectgebonden lasten en overige lasten

	2014 EUR	Begroting EUR	2013 EUR
<i>Publiek</i>			
OCW-fonds 2009-2012	159.331		338.727
OCW - TV gelden	10.228	-	317.414
OCW - Veiligheid	20.200	-	5.510
	189.759	-	661.651
<i>Privaat</i>			
BankGiro Loterij	570.748	625.000	430.130
Hoogmade	-	-	100.000
Heslinga Publicaties	-	-	-
Westerstraat	122.327	48.000	105.884
Van Gend en Loos	56.300	56.300	56.300
Project Restart	95.729	100.000	56.350
Canon	550.065	1.739.000	131.318
Jaknikker	68.880	-	-
Maand van de Geschiedenis	258.914	300.000	284.910
Verhaal van Gelderland	36.592	-	-
Collectie Centrum Nederland	936	-	-
VIE (eigen bijdrage NOM)	-	-	37.311
Renovatie KB	3.277	-	124.452
Brandveiligheid	25.718	-	100.000
Watersnoodwoning	383.787	402.000	118.213
Jubileumboom	-	-	45.459
	2.173.274	3.270.300	1.590.327
<i>VSB fonds</i>			
Dingenliefde	246.000	246.000	246.000
	246.000	246.000	246.000
Niet projectgebonden overige lasten	410.260	159.500	509.417
	3.019.292	3.675.800	3.007.395

De niet projectgebonden overige lasten bestaan uit de kosten voor de winteropenstelling, en de specifieke evenementen Landleven, AMZAF en techniek toernooi.

TOELICHTING OP DE VERDEEL- SLEUTELS ZOALS GEHANTEERD IN DE FUNCTIONELE EXPLOITATIEREKENING

In de jaarrekening is een deel van de baten en lasten direct toe te rekenen aan de functies. Voor zover baten en lasten niet direct toerekenbaar zijn, worden deze verdeeld aan de hand van verdeelsleutels.

Vanaf de jaarrekening van 2005 is voor het eerst gebruik gemaakt van het model verdeling categoriale exploitatierekening over de functionele indeling. Hierbij zijn door het museum verdeelsleutels gebruikt om goed te kunnen toerekenen. Er is gebleken dat zowel door het ministerie als de voormalige rijksmusea verenigd in de VRM de wens bestond om de verdeelsleutels meer op elkaar af te stemmen. Dit heeft er toe geleid dat er voor een aantal categorieën verdeelsleutels zijn ontwikkeld waarbij de musea zelf mogen kiezen welke sleutel men gebruikt per categorie.

Het museum gebruikt voor 2014 de volgende verdeelsleutels:

1. Salariskosten
 - a. op basis van normering van 2014 en de verhouding tussen de functies
2. Huisvesting
 - a. op basis van gebruikte m² in 2014
3. Directe opbrengsten
 - a. direct toewijzen aan de functie
4. Subsidie OCW exploitatie
 - a. eerst het algemeen beheer verdelen, vervolgens de resultaten per functie bepalen en de verhouding tussen de functies gebruiken als verdeling van de subsidie
5. Subsidie OCW huren
 - a. conform huisvesting
6. Algemeen beheer
 - a. op basis van verhouding kosten en opbrengsten van de functies

Arnhem, 23 maart 2015

Dr. Willem Bijleveld
directeur-bestuurder

OVERIGE GEGEVENS

Statutaire regeling betreffende de bestemming van het saldo van baten en lasten

In artikel 2 lid b van de statuten is opgenomen dat de stichting geen winst beoogd. Er is geen artikel opgenomen betreffende een bestemming van een saldo van baten en lasten anders dan aan het Eigen Vermogen.

Bestemming van het exploitatiesaldo over het boekjaar 2014

Conform het handboek van het ministerie van OCW dient het exploitatiesaldo naar rato van het aandeel OCW-subsidie ten opzichte van de totale baten aan het bestemmingsfonds OCW te worden toegevoegd. Het overige deel wordt gedoteerd aan de Algemene Reserve. In het boekjaar 2014 was het exploitatiesaldo € 116.999 positief.

Controleverklaring

De controle verklaring van de onafhankelijke accountant is opgenomen op de volgende pagina.

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Afgegeven ten behoeve van het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

Aan: De Raad van Toezicht van Stichting Het Nederlands Openluchtmuseum

Verklaring betreffende de jaarrekening

Wij hebben de in dit rapport opgenomen jaarrekening 2014 van Stichting Het Nederlands Openluchtmuseum te Arnhem gecontroleerd. Deze jaarrekening bestaat uit de balans per 31 december 2014 en de exploitatierekening over 2014 met de toelichting, waarin zijn opgenomen een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

Verantwoordelijkheid van het bestuur

Het bestuur van de Stichting is verantwoordelijk voor het opmaken van de jaarrekening die het vermogen en resultaat getrouw dient weer te geven, alsmede voor het opstellen van het bestuursverslag, beide in overeenstemming met het Handboek Verantwoording Cultuursubsidies Instellingen en de bepalingen van en krachtens de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT). Het bestuur is tevens verantwoordelijk voor de financiële rechtmatigheid van de in de jaarrekening verantwoorde baten, lasten en balansmutaties. Dit houdt in dat deze bedragen in overeenstemming dienen te zijn met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen. Het bestuur is tenslotte verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing als het noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van de relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten.

Verantwoordelijkheid van de accountant

Onze verantwoordelijkheid is het geven van een oordeel over de jaarrekening op basis van onze controle. Wij hebben onze controle verricht in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder de Nederlandse controlestandaarden en het Controleprotocol Cultuursubsidies Instellingen en het Controleprotocol WNT. Dit

vereist dat wij voldoen aan de voor ons geldende ethische voorschriften en dat wij onze controle zodanig plannen en uitvoeren dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat.

Een controle omvat het uitvoeren van werkzaamheden ter verkrijging van controle-informatie over de bedragen en de toelichtingen in de jaarrekening. De geselecteerde werkzaamheden zijn afhankelijk van de door de accountant toegepaste oordeelsvorming, met inbegrip van het inschatten van de risico's dat de jaarrekening een afwijking van materieel belang bevat als gevolg van fraude of fouten.

Bij het maken van deze risico-inschattingen neemt de accountant de interne beheersing in aanmerking die relevant is voor het opmaken van de jaarrekening en voor het getrouwe beeld daarvan, gericht op het opzetten van controlewerkzaamheden die passend zijn in de omstandigheden. Deze risico-inschattingen hebben echter niet tot doel een oordeel tot uitdrukking te brengen over de effectiviteit van de interne beheersing van de Stichting. Een controle omvat tevens het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en van de redelijkheid van de door het bestuur van de Stichting gemaakte schattingen, alsmede een evaluatie van het algehele beeld van de jaarrekening.

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is om een onderbouwing voor ons oordeel te bieden.

Oordeel

Naar ons oordeel geeft de jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en samenstelling van het vermogen van Stichting Het Nederlands Openluchtmuseum per 31 december 2014 en van het resultaat over 2014 in overeenstemming met het Handboek Cultuursubsidie Instellingen en de bepalingen van en krachtens WNT.

Voorts zijn wij van oordeel dat de in deze jaarrekening verantwoorde baten, lasten en balansmutaties over 2014 voldoen aan de eisen van financiële rechtmatigheid. Dit houdt in dat deze bedragen in overeenstemming zijn met de in de

relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals die in de subsidiebeschikking en het Controleprotocol Cultuursubsidies Instellingen zijn vermeld.

Verklaring betreffende overige bij of krachtens de wet gestelde eisen

Ingevolge artikel 2:393 lid 5 onder e en f BW vermelden wij dat ons geen tekortkomingen zijn gebleken naar aanleiding van het onderzoek of het bestuursverslag, voor zover wij dit kunnen beoordelen, overeenkomstig Titel 9 BW 2 en het Handboek Verantwoording Cultuursubsidies Instellingen is opgesteld, en of de in artikel 2:392 lid 1 onder b tot en met h BW vereiste gegevens zijn toegevoegd. Tevens vermelden wij dat het bestuursverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, verenigbaar is met de jaarrekening zoals vereist in artikel 2:391 lid 4 BW.

Voorts zijn wij van oordeel dat de jaarrekening is opgesteld overeenkomstig artikel 17 van het Reglement en Bijlagen van CBF-Keur van het Centraal Bureau Fondsenwerving. Er is voldaan aan de minimale inzichtvereisten van de “Richtlijn Verslaggeving Fondsenwervende Instellingen” (RJ 650), rekening houdend met de hiermee samenhangende correspondentie van het Centraal Bureau Fondsenwerving.

Arnhem, 23 maart 2015

E.J. Preuter RA
KPMG Accountants N.V.

ALGEMEEN

Het museum heeft sinds 2006 het CBF keurmerk voor kansspelbegunstigden. In het kader van het keurmerk stelt het CBF eisen aan de verslaglegging. Omdat het museum moet voldoen aan de richtlijnen voor de verslaglegging volgens het handboek van OCW is er met het CBF afgesproken dat daar waar er volgens de richtlijnen van het CBF zaken ontbreken dan wel anders gepresenteerd moeten worden, dit door het museum in de bijlage bij de jaarrekening wordt gepresenteerd. In de volgende pagina's is kort uiteengezet welke fondsenwervende activiteiten er in 2014 hebben plaatsgevonden en zijn de modellen uit *de richtlijn 650 fondsenwervende instellingen herziene versie 2007* gebruikt. Hierbij zijn de balans en Winst en verlies rekeningen van het museum, de Stichting de Oude Bijenkorf en de stichting VIE gecombineerd.

Fondsenwervende activiteiten

Het museum heeft 0,9 fte beschikbaar voor fondsenwervende- en sponsoractiviteiten. Vanaf december 2014 is het aantal fte uitgebreid. Voor 2015 betekent dit dat er 2,7fte beschikbaar is voor fondsen- en sponsoractiviteiten. Daarnaast worden door de directie en het hoofd marketing werkzaamheden verricht voor het binnenhalen van fondsen en sponsoren.

In 2014 heeft het museum wederom van de BankGiro Loterij € 500.000 ontvangen voor verlevendiging van het museum. Daarnaast is middel geoormerkt werven voor de BGL een bedrag van € 180.120 binnen gekomen.

Voor de exploitatie van Dingenliefde en Van Gend en Loos is van het VSBfonds (€ 246.000) en DHL (€ 32.500) geld ontvangen conform gemaakte afspraken in het verleden.

De Freia BV gaat voor drie jaar (ingaaende 2012) de stoomfabriek Freia in het museum adopteren met een bijdrage van € 15.000 per jaar .

Bedrijfsvrienden

In 2014 waren er veertien bedrijven vriend van het museum. De bijdragen variëren van bijdragen in natura tot € 10.000 per jaar. Er vonden voor de bedrijfsvrienden bijeenkomsten plaats in juni en december. Er is afscheid genomen van een viertal bedrijven en er zijn drie nieuwe bedrijven verwelkomd.

Strategisch Partner Provincie Gelderland

Het museum is door provincie Gelderland erkend als strategische partner voor het realiseren van het Programma Cultuur en Erfgoed. Een subsidieaanvraag voor € 500.000 met het voorstel om het meerdaags verblijfstoerisme te stimuleren met het ontwikkelen van een nieuwe toeristische route 'Verhaal van Nederland' werd gehonoreerd door de Provincie. Het museum zal hier een regisserende rol in vervullen. RBT-KAN (Regionaal Bureau voor Toerisme) en Gelders Erfgoed treden hierbij op als partners voor het museum.

GECOMBINEERDE BALANS 2014

ACTIVA	2014		2013	
	EUR	EUR	EUR	EUR
Materiele vaste activa	2.511.006		1.955.796	
		2.511.006		1.955.796
Vorraden	236.568		204.476	
Vorderingen en overlopende activa	1.612.644		1.523.423	
Belastingen en premies sociale verzekeringen	50.489		13.616	
Gelieerde rechtspersonen	33.706		-	
Liquide middelen	7.729.050		7.919.356	
		9.662.457		9.660.871
Totaal		12.173.463		11.616.667
PASSIVA				
Reserves en fondsen				
Reserves				
Continuïteitsreserves	2.963.164		2.844.329	
Bestemmingsreserves	208.471		250.165	
		3.171.635		3.094.494
Fondsen				
Bestemmingsfonds OCW		5.262.304		2.435.719
Voorzieningen		125.000		129.558
Langlopende schulden		-		-
Kortlopende schulden		3.614.524		5.956.896
Totaal		12.173.463		11.616.667

Het vermogen van de Stichting De Oude Bijenkorf ultimo 2014 bedraagt € 466.523 en is gepresenteerd onder de continuïteitsreserve. Het vermogen van de Stichting voor Volks-cultuur en Immaterieel Erfgoed bedraagt ultimo 2014 € 24.174 en is verdeeld over de continuïteitsreserve (€ 4.950) en het bestemmingsfonds OCW (€ 19.224).

GECOMBINEERDE EXPLOITATIETREKENING 2014

	2014		begroting 2014		2013		begroting 2014		begroting 2014	
	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR
Baten:										
- Baten uit eigen fondsenwerving	1.473.571		278.500		602.587		32.500			
- Baten uit acties van derden	500.000		500.000		500.000		500.000			
- Subsidies van overheden	12.392.019		11.380.000		11.626.346		11.756.000			
- Overige Baten	8.644.858		9.128.300		8.398.370		10.025.400			
		23.010.448		21.286.800		21.127.303				22.313.900
Som der baten										
Lasten:										
<i>Besteed aan doelstellingen:</i>										
Publieksfunctie	10.084.071		10.917.125		9.438.102		9.552.171			
Collectiefunctie	3.680.961		3.603.927		3.522.315		3.675.262			
Wetenschappelijke functie	-		-		-		-			
		13.765.032		14.521.051		12.960.417				13.227.433
<i>Werving baten:</i>										
- Kosten eigen fondsenwerving	64.826		60.000		38.509		146.500			
- Kosten gezamenlijke acties	-		-		-		-			
- Kosten acties derden	-		-		-		-			
- Kosten verkrijging subsidies overheden	-		-		-		-			
- Kosten van beleggingen	-		-		-		-			
		64.826		60.000		38.509		146.500		146.500

GECOMBINEERDE EXPLOITATIEREKENING 2014 (VERVOLG)

	2014		begroting 2014		2013		begroting 2015	
	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR
<i>Beheer en administratie:</i>								
- Kosten beheer en administratie		6.276.866	5.969.749	7.225.749		6.455.967		
Som der lasten		20.106.725	20.550.800	20.224.674		19.829.900		
Resultaat		2.903.723	736.000	902.629		2.484.000		
Onttrekking/dotatie bestemmingsfondsen		2.748.141-	736.000-	955.121-		2.484.000-		
Onttrekking dotatie bestemmingsreserve s		-	-	100.000		-		
Resultaat		155.582	-	47.508		-		
Resultaatbestemming								
Toevoeging/onttrekking aan:								
- Continuïteitsreserve		98.233	-	47.508		-		
- Bestemmingsfonds		2.822.235	736.000	955.121		2.484.000		

TOELICHTING LASTENVERDELING

	Functie		werving baten eigen fondsen- werving	beheer administratie	Totaal 2014	Begroting 2014	Totaal 2013	Begroting 2015
	Publieks- functie	collectie functie						
Personeelskosten	5.211.765	2.371.460	64.826	2.587.280	10.235.332	9.744.300	9.872.831	10.423.900
Afschrijvingen	218.647	27.203	-	167.777	413.627	423.000	429.375	453.800
Huisvesting	660.556	680.646	-	998.707	2.339.910	2.330.000	2.836.038	2.306.000
Aankopen	-	6.510	-	-	6.510	7.000	3.234	7.000
Overige lasten	3.993.103	595.141	-	2.523.102	7.111.346	8.046.500	7.083.197	6.639.200
Totaal	10.084.071	3.680.961	64.826	6.276.866	20.106.725	20.550.800	20.224.674	19.829.900

BEZOLDIGING DIRECTIE

Naam	W. Bijleveld * * *	J.P. de Jong * *
Functie	Directeur-bestuurder	Directeur-bestuurder
Dienstverband		
Aard (bepaald, onbepaald, contract, beëindigt)	onbepaald	managementcontract
Uren (voltijds werkweek)	36	36
Parttime percentage	100%	100%
Periode	8	6
Bezoldiging (in euro's)		
Jaarinkomen:		
Brutoloon/salaris	88.784	
Vakantiegeld	888	
Eindejaarsuitkering	2.442	
Variabel inkomen	-	
Netto-vergoedingen *	1.089	
Totaal jaarinkomen	93.203	58.403
SV lasten (werkgeversdeel)	6.259	
Belastbare vergoedingen/bijtellings auto	-	
Pensioenlasten (werkgeversdeel)	13.526	
Overige beloningen op termijn	-	
Totaal Overige lasten en vergoedingen	19.785	-
Totaal Bezoldiging 2014	112.988	58.403
Totaal Bezoldiging 2013		135.234

Toelichting:

* Netto-vergoedingen (hieronder vallen representatiekosten, eenmalige uitkering, dienstreizen/parkeerkosten)

** Het totaal jaarinkomen van de heer de Jong is incl. reiskosten en vergoedingen / excl. Btw)

*** De heer Bijleveld is in dienst vanaf 1-5-2014

ACTIVITEITENVERSLAG 2014

Meerjarenbedrijfsplan

Het museum maakt een periode van transitie en groei door. Met de komst van de Canon van Nederland in 2017 in het vooruitzicht hebben we een nieuwe positionering opgesteld van waaruit de missie opnieuw is verwoord: 'Wij brengen de geschiedenis dichtbij. Wij verhelderen de wisselwerking tussen de algemene geschiedenis en die van het dagelijks leven, binnen en buiten het museumpark, fysiek en online. Wij geven ruimte aan verschillende perspectieven en ervaringen. Wij brengen de geschiedenis dichterbij dan ooit.'

Het beleidskader 2013-2016 is in het meerjarenbedrijfsplan geoperationaliseerd met nadruk op museale en bedrijfsmatige vernieuwing. In het meerjarenbedrijfsplan zijn voor vijf resultaatgebieden ambities, te bereiken resultaten en uitdagingen benoemd. De resultaatgebieden en ambities zijn:

- Bezoekers en relaties: een prachtig 'familie'-museum waar bezoekers zich, binnen en buiten de poorten, thuis voelen.
- Maatschappij: een betekenisvol museum voor de Nederlandse samenleving waar museale instellingen, onderwijsinstellingen en gemeenschappen graag mee samenwerken.
- Collectie: de roerende, onroerende, documentaire en immateriële collectie vormen, ontsluiten, optimaal benutten en behouden voor nu en voor later.
- Financiering: een succesvolle onderneming zijn die naast de subsidie van het ministerie van OCW zijn groei- en innovatiedoelen financiert uit eigen middelen.
- Medewerkers en samenwerking: een betrouwbare, veilige en prettige werkgever (en werkomgeving) zijn met zich ontwikkelende medewerkers die goed samenwerken en breder en blijvend inzetbaar zijn.

Bezoekers en relaties

Bezoekersprofielen

In 2013 zijn zogenaamde persona's ontwikkeld, horende bij de twee bezoekersgroepen waar voor het Openluchtmuseum de meeste groeipotentie zit. In 2014 zijn deze persona's meegenomen bij de ontwikkeling van de nieuwe positionering. Ook de eerste uitwerkingen van de canonplan-

nen zijn aan beide groepen voorgelegd. Daarnaast worden de persona's intern goed opgepakt en op verschillende afdelingen meegenomen in productontwikkeling en communicatie. Er heeft in 2014 geen onderzoek plaats gevonden op basis waarvan is aan te geven hoe groot het aandeel van beide groepen in de bezoekers van 2014 was.

Bezoekertotalen

Het Nederlands Openluchtmuseum ontving in 2014 in totaal 548.036 bezoekers. Een geweldig resultaat! Dit is het hoogste aantal bezoekers in de afgelopen 35 jaar en het op één na beste jaar uit de geschiedenis van het museum. Vooral augustus, september en oktober waren goede maanden. Het mooie weer is één van de redenen daarvan, maar ook de succesvolle actie die we samen met de Postcode Loterij hebben gedaan, het groeiend aantal bezoekers voor het evenement Beleef Landleven en een goed gespeeld Smokkelspel in de Maand van de Geschiedenis.

Het topweekend was het eerste weekend in september bij de in samenwerking met Reed Business georganiseerde Landlevendagen. We ontvingen in drie dagen ruim 32.000 bezoekers.

Het absolute aantal bezoekers met een museumjaarkaart is gegroeid met 15.000 bezoeken naar 216.573 in 2014. Het relatieve aandeel was, met 39,5%, gelijk aan 2013.

Digitale bezoekers

In 2014 hebben 673.658 unieke bezoekers 859.418 bezoeken aan de website gebracht en zijn 3.747.683 pagina's bekeken. Dat is een stijging ten opzichte van voorgaande jaren. Halverwege 2013 hebben we een vernieuwingsslag over de website uitgevoerd die in 2014 resultaat liet zien. Daarnaast blijft het aandeel bezoek dat via mobiele telefoon en tablet wordt gedaan stijgen (415.545 bezoeken op 1.468.392 pagina's tegenover 224.703 bezoeken op 891.859 pagina's in 2013).

Het aantal abonnees op de digitale nieuwsbrief stabiliseerde in 2014. De bounces/afmelders versus de nieuwe aanmelders zijn voor alle doelgroepen bijna gelijk. Er werd niet actief geworven. In 2014 is er elke 4-6 weken een nieuwtje uitgestuurd richting de zakelijke en onderwijsmarkt. Gemiddeld worden deze nieuwtjes op drie tot vier externe portals en/of externe nieuwsbrieven geplaatst.

Op Twitter is sprake van een stabiele groei met als eindstand 9.002. Op Facebook werden rondom de campagne museum vol verhalen en het Smokkel- en winterspel advertenties ingezet met als doel het aantal fans te verhogen, met als eindstand 19.531 fans.

Bezoek van scholen

Wederom is er een daling waarneembaar in het aantal leerlingen van het basisonderwijs (BO) dat het museum in 2014 heeft bezocht. Het aantal daalde van 18.978 naar 17.938. De aantallen leerlingen van het voortgezet onderwijs (VO) laten een positiever beeld zien. Dit aantal is gestegen van 9.402 naar 11.717. Ook het totaal aantal bezoeken (29.655) uit het onderwijs is daardoor iets hoger dan in 2013.

De verklaring voor deze landelijke trend ligt voor belangrijke delen in niet te beïnvloeden factoren, zoals de daling van het aantal leerlingen en de teruglopende budgetten voor cultuur- en erfgoodeducatie. Vanaf 2015 is de prijs voor BO en VO leerlingen gelijk getrokken en verlaagd. We hopen hiermee de drempel lager te maken. De extra aandacht die we in 2014 voor het VO hebben gehad, gecombineerd met het nieuwe product Restart, lijkt zijn vruchten af te werpen. Deze werkwijze gaan we voortzetten in 2015. We verwachten dat het aantal schoolbezoeken, in ieder geval vanuit het VO, verder zal stijgen in 2015. Ook blijven we doorgaan met de profilering van het museum als interessante locatie voor lesvervangende educatie in aansluiting op het schoolcurriculum.

Evenementen met partners

Aan het landelijk Techniek Toernooi op 7 juni in het museum deden bijna 800 leerlingen uit het basisonderwijs mee. Het was de grote finale van de wedstrijd waarbij 10.000 kinderen meededen. Dit evenement is samen met Stichting Techniekpromotie georganiseerd en wederom zeer enthousiast ontvangen.

De vierde editie van AMZAF Young Talent Festival vond plaats op 21 juni 2014. Het festival trok 1200 betalende bezoekers. Zowel bezoekers als artiesten reageren zeer positief op de combinatie van locatie, sfeer en de kwaliteit van het aanbod. AMZAF en Openluchtmuseum zijn er echter nog niet in geslaagd om het festival sterk in de markt te zetten en een grotere bezoekersgroep

te trekken en om het financieel dekkend te laten zijn. In 2015 wordt het festival opnieuw gepositioneerd.

Beleef Landleven (5 t/m 7 september) heeft zich ontwikkeld tot een zeer succesvolle coproductie tussen Reed-business en het Openluchtmuseum. In 2014 werd wederom een bezoekersrecord gerealiseerd. Met ruim 32.000 bezoekers is dit een van de grootste evenementen die het museum gehad heeft in zijn lange historie. Het waren drie prachtige dagen met mooi weer en een ruim en passend aanbod voor de consument. Besloten is om in 2015 een tweede evenement op te zetten in de winterperiode van de openstelling 2015/2016.

Het Openluchtmuseum en Natuurmonumenten organiseerden twee evenementen rond de oogst. Op 3 augustus op Open Erf de Groote Modderkolk te Loenen (Natuurmonumenten) en op de Loenense Enk. De daar geoogste producten zijn na het oogstfeest overgebracht naar het Openluchtmuseum in Arnhem waar ze werden verwerkt tijdens het historisch oogstweekend op 23 en 24 augustus.

Strategisch marketingplan

Een belangrijk richtinggevend traject, de positionering van het vernieuwde Openluchtmuseum, is in mei gestart. In samenwerking met Branddoctors is een nieuwe positionering voor het hele museum vormgegeven: Dichter bij de geschiedenis dan ooit. Deze positionering is ook gevalideerd bij stakeholders. In 2015 wordt de positionering vertaald naar de verschillende doelgroepen van het museum. In 2014 zijn ook de merkwaarden bepaald en is een nieuw logo ontworpen, met een variant voor de groepenmarkt en voor onze eigen productlijn. In 2015 wordt de vernieuwde huisstijl verder uitgewerkt. Als onderdeel van de positionering zijn voor onze vier doelgroepen (Jan Willem, Miranda, online en scholen) klantreizen gemaakt. Wat willen ze en komen ze tegen tijdens hun online en fysieke bezoek vanaf de opening van het vernieuwde museum in 2017. Deze klantreizen zijn gebruikt bij het ontwerp van het Entreegebouw en voor de Canon van Nederland, zowel de fysieke tentoonstelling als de online presentatie.

Groepen

Ter voorbereiding van de productontwikkeling voor scholen gerelateerd aan de canon is een onderzoek gedaan door het gespecialiseerde bureau DUO. Er is gekeken hoe de canon interessant kan zijn voor leraren en leerlingen van groep 5 t/m 8 van het BO en de onderbouw van het VO (vmbo-tl en havo/vwo). De onderzoeksresultaten gaven een zeer positieve uitkomst.

Het strategisch marketingplan voor groepen voor 2015 is iets aangescherpt. Speerpunten blijven de zakelijke leisure markt, de markt van de grote groepen en het onderwijs. Een voorbeeld van grote groepen zijn in 2014 zijn: Vluchtelingenwerk met 467 personen in juni, Malta Camp met 514 personen in augustus en de Tennet Personeelsvereniging met 384 personen in oktober. In 2015 zal een nieuwe strategie voor 2016 en 2017 worden ontwikkeld, om de totaalomzet op peil te houden. Nu is er in diverse segmenten een daling in de totale omzet waarneembaar. Het speerpunt zakelijk leisure vertoont wel een flinke groei, maar niet voldoende om de totale omzet van de groepenmarkt op peil te houden.

Horeca

De individuele bezoeker is in 2014 zeer tevreden geweest over het aanbod van de horeca. Op basis van de klachten en pluimen verhouding die we hebben mogen ontvangen kunnen we stellen dat we het boven verwachting gedaan hebben, zowel qua prijs/kwaliteit verhouding als de service. Prijs blijft een aandachtspunt omdat de tegenwoordige bezoeker kritisch is zijn uitgaven in deze economisch moeilijke tijden.

Het beleid om meer met mobiele verkoop te doen werpt zijn vruchten af. We zijn in staat de bezoeker beter te bedienen op de momenten dat hij daar behoefte aan heeft. De ontwikkeling van deze “pop-up” concepten zal in 2015 doorgaan. De gemiddelde besteding van de individuele bezoeker staat licht onder druk. Dit wordt voor een groot deel veroorzaakt doordat de populatie van de regelmatige bezoeker (de Vrienden en de Museumkaarthouder) groter wordt. Zij komen doelgerichter en zijn dus minder eenvoudig met ons horeca aanbod te verleiden. Deze groep blijkt ook minder lang op het museumpark te verblijven.

De horeca heeft zijn 60% biologische inkoop

gecontinueerd. Het duurzame imago wordt op deze wijze positief beïnvloed.

Op personeelsgebied zien we dat deze duurzame handelswijze ook zijn vruchten afwerpt door hogere werknemerstevredenheid en lager ziekteverzuim. Noemenswaardig daarbij is dat de – in de horeca ontwikkelde Balance Score Card – vervolmaakt is en een betrouwbaar sturingsinstrument is gebleken om alle processen (financieel, kwaliteit en sociaal) te monitoren.

De externe markt is nog steeds grillig en economisch instabiel. Boekingenvinden steeds meer plaats op zeer korte termijn waardoor het lastig is om te anticiperen.

Retail

Mede door het grote aantal bezoekers in 2014 heeft de retail qua omzet een goed jaar achter de rug. De verkopen van de eigen 't Goeye Goet producten beleefden met een omzet van bijna € 200.000 zelfs het beste jaar tot nu toe. De besteding in de museumwinkel staat nog steeds onder druk en is in 2014 weer licht gedaald. De oorzaken hiervan zijn vergelijkbaar met wat er bij de horeca zichtbaar is: haperende economie en een groeiend aantal herhaalbezoekers.

Gebouwen

In 2014 is er door het ministerie van OCW en de voormalige Rijksmuseum overeenstemming bereikt over het beheer en onderhoud van de (dienst)gebouwen. Voor het Openluchtmuseum betekent dit dat van meer dan 20 gebouwen voortaan het groot en klein onderhoud gedaan moeten worden. In 2015 worden de voorbereidingen getroffen voor de definitieve overgang.

Begin 2014 zijn de voorbereidingen gestart voor de verbouwing van het Entreegebouw. Dit gebouw dient geschikt te worden gemaakt voor de Canon van Nederland. Na een eerste periode waarin is samengewerkt met de gebouweigenaar RVB, heeft het museum medio 2014 de stap gezet om samen met de oorspronkelijke architect Mecanoo de plannen zelfstandig uit te werken. Eind 2014 heeft dit geresulteerd in een Voorlopig Ontwerp met kostenraming.

Nieuwe canonpresentaties in het park: Watersnoodwoning, Jaknikker, Kinderarbeid en Restart

Watersnoodwoning

Onder grote belangstelling werd als start van het seizoen de watersnoodwoning (canonvenster Watersnood) uit Raamsdonksveer begin april geopend door de Noorse Ambassadeur en de burgemeester van Raamsdonksveer in aanwezigheid van de oorspronkelijke bewoners. Tussen het kerkje en Kindererf is het gebouwtje, dat in 2010 in de plaats van oorsprong door het museum was gedemonteerd, weer opnieuw opgebouwd en voorzien van de sobere inrichting die kenmerkend was voor de eerste jaren na de Watersnoodramp van 1953. De woning werd oorspronkelijk door Noorwegen als noodhulp aan de getroffen gebieden geschonken. In de woning vertellen we het verhaal van de eerste bewoners na de ramp en meer specifiek vanuit het perspectief van een klein meisje met een overtuigend gevisualiseerde angstige droom over de ramp. Deze nieuwe presentatie werd mede mogelijk gemaakt door een extra financiële bijdrage van de BankGiro Loterij, het Mondriaanfonds, de Kabath vastgoedbescherming en de Vereniging Vrienden van het Nederlands Openluchtmuseum.

Jaknikker

In april 2013 werd bekend dat de NAM het laatste werkende olieveld in Berkel ging sluiten. De NAM bleek bereid als sponsor bij te dragen aan een nieuwe canonpresentatie met betrekking tot het venster aardgas/fossiele brandstof. Het museum mocht uit een van de sinds de jaren tachtig in werking zijnde elf jaknikkers een geschikt (mid-denmaat) exemplaar kiezen. Vervolgens werd deze met enige weemoed in september 2013 als laatste stilgelegd en bij de NAM gereviseerd. In maart 2014 werd hij overgebracht naar het museum en in mei namen we de “werkende” jaknikker feestelijk in gebruik. Op de locatie in een wei naast de Drentse boerderij Zeijen is de nieuwe presentatie, voorzien van divers historisch/informatief beeldmateriaal op een touchscreen, zo natuurlijk mogelijk in het landschap opgenomen. Het museum vertelt hiermee niet alleen het verhaal van de gasbel maar ook van de winning van alle fossiele brandstoffen turf, kolen, olie en gas in Nederland. Het verhaal van warm wonen, dat voor alle Nederlanders bereikbaar werd. Dat geeft een groot contrast met de woonsituaties die het museum ook verbeeldt. In de meeste gebouwen was het oorspronkelijk bitter koud in de winter.

Educatiecanonproject ‘Kinderarbeid niet in mijn tijd’

In samenwerking met de ontwikkelingsorganisatie HIVOS en met financiële ondersteuning door de familie Postma, de voormalige eigenaar van de Kaasfabriek Freia, en de BankGiro Loterij opende het museum in juni 2014 een educatieve presentatie over Kinderarbeid op de zolder van de kaasfabriek Freia. De kinderarbeid in de negentiende en twintigste eeuw in Nederland vergelijken we met de kinderarbeid in deze tijd op andere plaatsen in de wereld.

In de presentatie staan drie ketels waarin kinderen naar en zwaar werk verrichten, terwijl ouders door luiken naar binnen kunnen kijken en handels kunnen bedienen bijv. om licht op te wekken. Onder andere lucifers maken, textielverwerking en steenkooltransport, zijn thema's maar ook ongeletterdheid en de achterstand die je daardoor hebt, komen voor het voetlicht. De tentoonstelling maakt voelbaar dat kinderarbeid in Nederland weliswaar voorbij is, maar dat wij er nog steeds gebruik van maken.

Educatieproject Restart

Een geheel ander educatief project Restart, voor scholieren van de onderbouw VO (canonvenster Veelkleurig Nederland) is in 2013 en 2014 ontwikkeld. Hier is het thema nieuwkomers in Nederland, in het programma ‘Anderland’ genoemd. Elke deelnemer ondervindt aan den lijve wat het is om geen werk, geen vrienden, geen geld te hebben. Het is een zeer moderne en grote productie geworden waar deelnemers met een tablet in het museum op daarvoor aangegeven locaties opdrachten binnen een bepaalde tijd moeten verrichten om de moeizame weg te bewandelen die migranten veelal afleggen om een verblijfsvergunning te krijgen. Inmiddels komen er over dit project zowel uit binnen- en buitenland zeer lovende reacties op de originele vorm en de professionele opzet en uitstraling van dit programma.

Brouwerij fase II

In 2013 werd fase I van een verbeterplan voor de brouwerij gerealiseerd met de inrichting van een proeflokaal. Het afgelopen jaar werd fase II afgerond met de inrichting van een soundscape in het oude brouwhuis. Een audiopresentatie waar de bezoeker deel uitmaakt van een gesprek tussen de brouwer en zijn knecht. Vooral groepen blijken de meer terloops- en informeel

aangeboden informatie in deze compacte presentatie te waarderen. Ook een nieuwe toonbank in de moderne brouwerij was onderdeel van het project, waarmee de gehele brouwerij nu ook in aankleding en presentatie op een kwalitatief goed niveau is gebracht.

Gespreide opening van presentaties

In 2014 zijn ervaringen opgedaan met meer gespreide openingstijden en 'met de bezoekersstroom meebewegende' presentatiemedewerkers. Boerderij Beerta gaat door de week later open, de stoommachine Freia draait niet dagelijks en de personele bezetting van de boogschietbaan is afhankelijk van groepsbezoek. Er is nog geen evaluatie op de publiekeffecten georganiseerd, maar het blijft goed te waken voor verstilling in het park. Ook bleek achteraf veel extra roosterwerk uit deze relatief beperkte maatregel te ontstaan.

Proeve van bekwaamheid en meesterproef

In 2014 is door de leiding van de afdeling presenteren met ondersteuning van een aantal wetenschappelijk onderzoekers een museummeesterproef ontwikkeld voor de ca. 15 medewerkers die specifieke ambachten presenteren. De achterliggende gedachte is om de kwaliteit per medewerker en per soort demonstratie te verhogen en om na te gaan hoe publieksvriendelijk en informatief de gehele presentatie wordt uitgevoerd. Daarnaast werd er voor de andere medewerkers een beknoptere 'proeve van bekwaamheid' gehouden, meer gericht op publieksgerichte kwaliteiten.

Platform vrijwilligers en 80-jaargrens

In 2013 is gestart met de discussie tot welke leeftijd een vrijwilliger bij het Openluchtmuseum in dienst kan blijven. Meer algemeen is het standpunt dat in de regel 80 jaar een goed moment is om met vrijwilligerswerk te stoppen. Maar voor het toenemende aantal fitte 'oudere ouderen' is bedacht dat boven deze leeftijd in overleg met de leidinggevende van de betreffende afdeling daar per jaar van afgeweken kan worden. Het museum kan vrijwilligers boven de 80 niet verzekeren, dus de risico's liggen dan volledig bij de vrijwilliger. Voor trambestuurders is de leeftijdsgrens op 75 jaar gesteld. Regelmatig vindt overleg plaats met het platform vrijwilligers en ook m.b.t. de leeftijdsgrens is constructief en open gecommuniceerd.

Inrichten kamer Hotel Haarhuis

In 2013 kwam van het Arnhemse hotel Haarhuis het verzoek aan het museum om een specifieke Openluchtmuseumkamer in te richten. Eerder was door 'buurman' Burgers Zoo in hetzelfde hotel een dieren-themakamer ingericht. Op basis van een ontwerp van Martine Barnard, plv. hoofd Presenteren, is deze kamer voor de zomervakantie gerealiseerd, met mooi fotomateriaal en verschillende rekwisieten.

Publieksevenementen

Evenals voorgaande jaren werden er tal van evenementen georganiseerd. Het vroege voorseizoen is altijd de tijd voor de CIKO-loop. Samen met deze hardloopvereniging kwamen duizenden deelnemers en toejuichend publiek diverse parcours door het museumpark afleggen. Het is al 35 jaar een traditie dat de Kring van Draaiorgelvrienden zich in mei met een twintigtal orgels en pianola's in het Openluchtmuseum aan de liefhebbers van deze muziekvorm presenteert.

Ook al 20 jaar is de Nostalgische Kermis paraat in de twee weken rond Pinksteren. De familie Duyts exploiteert historische nogakramen, draaimolens, een schiettent en een rupsbaan. Eind van de zomer organiseerden we weer een oogstweekeind samen met Natuurmonumenten en het normale seizoen werd afgesloten met de slachtdag (varken op de ladder en deskundige uitbening met uitleg door vakslagers) en de verkoop van stekken en zaden uit eigen kwekerij. Het hele jaar door waren er tal van concerten in het kerkje en andere locaties. Gedurende het winterprogramma organiseerden we tussen Kerst en Nieuwjaar iedere dag een optreden van een koor of ensemble.

Circustentoonstelling met VIE en de circusgemeenschap

Op 7 december opende de tentoonstelling Hooggeëerd publiek - Komt dat zien, komt dat zien! over de circuscultuur in Nederland i.s.m. VIE. Met een echte circusparade door het park kondigden vertegenwoordigers van de circusgemeenschap hun tentoonstelling aan. Deze zeer aansprekende circustentoonstelling was te bezoeken in de zaal naast HollandRama. Door de goede samenwerking tussen VIE en de circusgemeenschap was een veelheid van circusaspecten te bewonderen. Niet alleen een schitterende ma-

quette van circus Althof, maar ook een schoolbus voor circuskinderen, een piste, clownskostuums en nostalgische reclameplaten. In de entreehal boven was een (opgezette) leeuw in zijn kooi een echte blikvanger. In het winterbuiten-programma waren naast een aantal fraai gerestaureerde woonwagens regelmatig circusartiesten te zien met een parade en een show.

Winterprogramma en Water- & Vuurwinkel
Ondanks dat het echte winterweer zich niet of nauwelijks liet zien, kon de winter toch echt in het museum worden ervaren op de grote ijsbaan, de glijbaan met echt ijs of op de opnieuw vormgegeven wintermarkt in de Zaan. Het was topdrukte vanaf de Kerst tot de tweede week in december met dagelijks duizenden bezoekers. Op 11 januari werd ook afscheid genomen na 14 jaar van HollandRama om ruimte te maken voor de Canon van Nederland die in de koepel een belangrijke onderdeel krijgt.

In de winter van 2013 werd een pilot gehouden van de water- & vuurverkoper. Een spel waarin bezoekers werden uitgenodigd om actief aan een winterse activiteit deel te nemen. In 2014 kreeg de water- & vuur verkoper een echte winkel in de steeg met de krotwoningen achter de Westersstraat, waar men na enige informatie op weg kon met de opdracht. In de onlinewinkel konden bezoekers voorafgaand en na afloop van een bezoek ook spelen en hun kennis omtrent de museumcollectie en de geschiedenis van water- & vuurwinkels verdiepen. Menig bezoeker heeft deze nieuwe activiteit met groot plezier uitgevoerd.

Smokkelspel
Tijdens de Maand van de Geschiedenis is het bestaande educatieprogramma Smokkelspel een breed publiek geschikt gemaakt. Het spel was zeer succesvol en dreigde zelfs even ten onder te gaan aan zijn eigen succes met honderden smokkelaars tegelijk en 'overwerkte douaniers'. Het spel werd door extra medewerkers van zowel afdeling Educatie als afdeling Presenteren uitgevoerd. In totaal deden ruim 6000 deelnemers gedurende de 16 dagen dat het spel draaide mee. Sommigen families kwamen zelfs een aantal dagen terug om hun scores te verbeteren. We hebben besloten (ook met het oog op de nieuwe canonpresentatie over WO-I) om dit spel aan te bieden in vakanties en weekenddagen.

Bouw mee en Hooien

2014 kenmerkte zich door veel succesvolle en drukbezochte activiteiten. Dit was zeker het geval bij de weekend- en vakantieactiviteiten zoals verzorgd door afdeling van Educatie. In het voor- en najaar werd het programma 'Bouw mee' in en achter het boerderijskelet Vragender aangeboden. Allerlei bouwtechnieken kon men hier zelf uitvoeren en hoewel het schoolprogramma al vele jaren bestaat was dit uitgebreid tot gezinsactiviteit een topper. In de zomervakantie en de weekenden werd het succes van 2013 het programma 'Hooien' in het midden van de grote weide herhaald. Evenals bij 'Bouw mee' was de deelname overweldigend met 100 tot 500 deelnemers per dag.

Kindererf winterprogramma

Het Kindererf was één van de kernen tijdens het winterprogramma. We leverden ruim 25.000 stokbroodjes voor rond de warme vuurplaatsen, 'oude Breisters' dragen hun techniek over aan jong en oud, de spellenschuur met oudhollandse spelen was in vol bedrijf De schemertocht werd in de kerstvakantie dagelijks verzorgd als rondleiding voor gezinnen. Alleen het schoolprogramma 'Elfstedentocht' werd slechts zes keer afgenomen. Er zal bekeken worden of voor de komende winter een alternatief moet komen.

Ambassadeurs

Al vele jaren heeft het Openluchtmuseum een aantal ambassadeurs die met een speciaal beeld- en geluidsprogramma naar instellingen/bejaardenhuizen gaan om een beeld van het museum te geven. Veelal omdat de bewoners niet meer in staat zijn om het museum daadwerkelijk te bezoeken en in enkele gevallen ter voorbereiding van een fysiek bezoek. De groep is uitgebreid tot een vijftal ambassadeurs. In 2014 is een begin gemaakt het programma aan te passen om beter te kunnen inspelen op de vraag van iedere afzonderlijke instelling.

Maatschappij

Canon van Nederland

Het realiseren van de Canon van Nederland in het Entreegebouw is van algemeen maatschappelijk belang. De voorbereidingen zijn in 2013 gestart en naar verwachting is het project in 2017 voltooid.

Organisatie

Begin januari werden Pieter van der Heijden en Joep Schellekens voor de periode ruim twee jaar aangesteld als respectievelijk Art Director en Zakelijk Projectleider om de verdere ontwikkeling en realisatie van de Canon van Nederland professioneel te begeleiden. Beiden hebben al vele jaren grote ervaring met omvangrijke projecten in de culturele sector.

Conceptontwikkeling

Na de presentie van het Masterplan in 2013, waarvoor Pieter van der Heijden ook het script schreef, was het in 2014 aan een nieuwe projectgroep de taak om het concept verder te ontwikkelen. Alle ensceneringen en routing voor de vier benedenzalen van het Entreegebouw zijn beschreven. Tevens zijn de plannen voor vijftien parkpresentaties nader uitgewerkt. Tenslotte zijn in het plan alle mogelijke collectiestukken van diverse Nederlandse musea opgenomen die straks in de Canon van Nederland tentoongesteld kunnen worden. In de zomer van het jaar werd het plan gepresenteerd en door directie vastgesteld als het richtinggevende document voor de uitvoering.

Afstemming met Rijksmuseum

In de projectgroep, die het inhoudelijk programma dieper heeft uitgewerkt, waren evenals in eerdere projectgroepen was het Rijksmuseum met twee conservatoren vertegenwoordigd. Met het hoofd Geschiedenis, Martine Gosselink, is regelmatig afgestemd over de voortgang van de plannen. Met name ook over de beschikbaarheid en de tentoonstellingseisen van de verhoudingsgewijs grote hoeveelheid collectiestukken die we van het Rijksmuseum in bruikleen willen krijgen.

Selectie van ontwerpers

Voor de selectie van ontwerpers en vormgevers van de totale inrichting, maar ook voor de interactives en de vele filmpjes die in de Canonpresentatie te beleven zullen zijn, werd een procedure opgesteld. Vanwege de omvang van de productiesom is hier juridisch advies voor ingewonnen. In de pitch die werd gehouden voor het totaalontwerp is uit de drie overblijvende kandidaten van de shortlist het gerenommeerde bureau Kossmann & de Jong geselecteerd. Voor de pitch ten behoeve van de selectie van animaties en films is Redrum gekozen uit zeven shortlistkandidaten en tenslotte is voor de interactives/games uit een shortlist van vier kandidaten IJfontein geselecteerd. Gebleken is

inmiddels dat de partijen zowel inhoudelijk als praktisch uitstekend op elkaar aansluiten.

Canon Online

In oktober 2014 is fase 1 van de Canon Online gestart. Als onderdeel van dit project zijn zogenaamde klantreizen gemaakt die de beleving van onze doelgroepen beschrijven. Het gaat om de beleving vooraf, tijdens bezoek aan de Canon in het Museumpark en achteraf. Uitgaande van de positionering *Dichter bij de geschiedenis dan ooit* weten we nu welke online wensen er bij de verschillende doelgroepen leven. In samenwerking met Twynstra Gudde brengt het Openluchtmuseum nu de online mogelijkheden en de financiële en organisatorische consequenties in kaart. Op basis hiervan wordt er een Plan van Aanpak fase 2 geschreven.

Als onderdeel van dit project is een start gemaakt met de inventarisatie van de canon-gerelateerde museumcollectie. Deze collectie (zowel materieel als immaterieel) wordt o.a. ontsloten op de website collectiegelderland.nl. Eind 2014 stonden 772 objecten online; begin 2015 zouden dit er 2000 moeten zijn. Ook is vorm gegeven aan de samenwerking met de Stichting Oneindig Noord-Holland over het ontsluiten van content van het museum op INNL.nl. Begin 2015 zullen dit 10 verhalen zijn.

Vooruitlopend op de Canon tentoonstelling en Canon online is een tweetal pilots uitgevoerd waarin spelvormen (games en queesten) een rol van betekenis spelen. Deze zijn in samenwerking met de Hogeschool voor de Kunsten Utrecht, afdeling Game en Playdesign, gemaakt. De pilots waren het Smokkelspel en het Water- & Vuurspel.

Stichting entoen.nu

Met de Stichting entoen.nu werd overeenstemming bereikt over de integratie van de gelijknamige website in de tentoonstelling van de Canon van Nederland. Daartoe in staat gesteld door het ministerie van OCW is per 1 oktober Hubert Slings – voormalig directeur van de stichting – in dienst gekomen van het museum. Daarmee kunnen we de door scholen veelgebruikte en goed functionerende website in stand houden. Met name Canon Online maar ook onze kennis en ervaring van het onderwijs worden door de komst van Hubert Slings versterkt.

Maand van de Geschiedenis

Het Nederlands Openluchtmuseum organiseerde in oktober 2014 voor de derde maal de Maand van de Geschiedenis, die zijn elfde editie beleefde. Het Rijksmuseum organiseerde de Nacht van de Geschiedenis. Het thema was dit jaar Vriend & Vijand. In 2014 verbond het fonds zich aan de Maand en Nacht van de Geschiedenis als hoofdinvesteerder, met de intentie die rol in ieder geval ook in 2015 en 2016 te vervullen. De Maand van de Geschiedenis houdt een landelijk erfgoednetwerk in stand en heeft in het veld de afgelopen jaren sterke verbindingen en een goede naam opgebouwd.

De Maand van de Geschiedenis werd op 1 oktober gestart op Huis Doorn met een divers programma voor publiek, waarbij de herdenking van de Eerste Wereldoorlog een rode draad vormde. Op de opening kwamen ca. 500 bezoekers af. Er waren onder andere optredens van War Horse en Ellen ten Damme met de Konrad Koselleck Big Band. De rest van de maand was er ook genoeg te doen. In 2014 namen 500 erfgoedinstanties deel aan de Maand van de Geschiedenis en deden 650 boekhandels en bibliotheken mee. Samen organiseerden zij 800 activiteiten waar ongeveer 400.000 bezoekers op af kwamen. De boekhandels participeerden in de campagne met promotie van de Maand, aanbidding van toptitels rond het thema en de verkoop van het door CPNB uitgegeven Maand van de Geschiedenisessay, geschreven door Michel Krielaars.

Een op de vier Nederlanders van 18 jaar of ouder kent het evenement. Dit jaar steeg de media-waarde in print van het evenement flink: van € 700.000 naar € 1,2 mln. De Maand van de Geschiedenis werkte samen met 35 partners, waaronder de Nederlandse Museumvereniging, Overleg Provinciale Erfgoedinstanties Nederland (10 instanties), Branchevereniging Archiefinstellingen Nederland, Stichting Theateralliantie / War Horse, Vlaams-Nederlands Huis deBuren, NTR/VPRO en Metro.

Verhaal van Gelderland

In 2014 is het museum gestart met een bijzonder samenwerkingsproject; Het Verhaal van Gelderland. In dit door de provincie Gelderland gesubsidieerde project, worden de kwaliteiten van drie instellingen met elkaar verbonden: RBT KAN, Gelders Erfgoed en het Nederlands

Openluchtmuseum. Het Verhaal van Gelderland ontwikkelt toeristische routes waarin een verbinding wordt gemaakt tussen verschillende toeristische kwaliteiten van Gelderland, waarvan geschiedenis er een is. Een specifieke kapstok is de Canon van Nederland, zoals die binnen het museum wordt ontwikkeld en zoals die vertaald kan worden naar tal van plaatsen van herinnering van de Gelderse geschiedenis in de vier regio's van de provincie. Het doel van het project is bestaand aanbod op een andere manier presenteren, nieuwe verbindingen aangaan, bijvoorbeeld met horecaondernemers, en kansrijke en vernieuwende producten/routes ontwikkelen voor meerdaags verblijf in Gelderland, voor de Nederlandse, Vlaamse en Duitse markt. In 2014 is de samenwerking gestart en zijn de kaders en doelgroepen bepaald. In 2015 worden de eerste producten middels een campagne binnen het bestaande *Gelderland levert je mooie streken* op de markt gebracht.

Collectie

CollectieCentrum Nederland

Het Openluchtmuseum werkt samen met het Rijksmuseum en de Rijksdienst Cultureel Erfgoed aan de realisatie van een nieuwe depot: het CollectieCentrum Nederland. In september 2014 is de concept business case gepresenteerd aan de stuurgroep, bestaande uit de directieleden van de instellingen. Daar is vastgesteld dat het overgrote deel van de business case solide in elkaar zit, maar dat enkele onderwerpen nog nader dienen te worden uitgewerkt. Het gaat hierbij om de vestigingsplaats, de wijze van aanbesteden, het opdrachtgeverschap en het eigendom in de nieuwe situatie. Arcadis heeft de opdracht gekregen om het uitwerken van deze onderwerpen te begeleiden. In het eerste trimester van 2015 zullen de resultaten hiervan ter besluitvorming aan de stuurgroep worden voorgelegd.

Het Openluchtmuseum heeft de voorbereidingskosten voor de verhuizing naar het nieuwe depot in beeld gebracht en onder de aandacht gebracht van het ministerie van OCW. Dit is ook gebeurd voor het onderwerp huurcompensatie. De berekeningen en onderbouwingen werden door OCW geëvalueerd. Formele besluiten zullen in 2015 genomen worden.

Herkomstonderzoek museale verwervingen

De Restitutiecommissie heeft een verzoek in behandeling genomen tot teruggave van een schilderij dat tot de Rijkscollectie behoort en in beheer van het Openluchtmuseum is. Uit eerder herkomstonderzoek naar museale verwervingen na 1933 is gebleken dat het schilderij een mogelijk problematische herkomst heeft. Vraagtekens rond de herkomst zijn er ook met betrekking tot vijf andere schilderijen, maar daar zijn tot nu toe geen claims op binnen gekomen. Al deze schilderijen staan gepubliceerd op de daartoe bestemde website: www.musealeverwervingen.nl.

Een specifiek aandachtspunt in de registratie is het ontbreken van verwervingsgegevens in de registratiesystemen. Het opnemen van verwervingsgegevens (verwervingsmethode en verwervingsbron) is verplicht, maar is in het verleden niet altijd zorgvuldig gebeurd. Enkele jaren geleden lag het percentage van ontbrekende herkomstgegevens rond de 20%. Medewerkers hebben dit percentage door allerlei onderzoeken weten terug te brengen naar ca. 18%. In 2013 is gestart met de uitvoering van de laatste optie om verwervingsgegevens op te sporen door in het bedrijfsarchief alle aanwezige correspondentie en nota's die betrekking hebben op verwervingen te ontsluiten en koppelen aan de digitale database. In 2014 zijn er 6.305 scans van archiefstukken ingevoerd. Deze archivalia zijn gerelateerd aan 64.542 objecten in 75.094 records. Deze data blijken echter vooral betrekking te hebben op correct geregistreerde voorwerpen. Het percentage aan nieuw gevonden verwervingsgegevens is zeer laag; voor verwervingsmethode is sinds het begin 0,86% aan nieuwe gegevens gevonden, voor verwervingsbron (eigenaar) is dat 0,61%. Als dit project is afgerond heeft het museum in alle opzichten voldaan aan de inspanningsverplichting om verwervingsgegevens te achterhalen. Dan kan ook definitief worden vastgesteld van welk deel van de collectie de herkomst onbekend zal blijven.

Herbestemming roerende collectie

Het Openluchtmuseum heeft de ambitie de kwaliteit van de roerende collectie omhoog te brengen en de administratieve last met betrekking tot langdurig bruiklenen te verlichten. Herbestemming van in cultuurhistorisch opzicht minder belangrijke voorwerpen en overdracht of teruggave van langdurige bruiklenen dragen bij

aan het bereiken van deze doelen. Voor herbestemming en overdracht naar andere partijen of eventueel vernietiging is toestemming nodig van de Rijksoverheid, omdat het Rijkscollectie betreft.

In 2014 zijn in totaal 1962 voorwerpen uit de roerende collectie herbestemd. Daarvan zijn 1040 voorwerpen uit langdurige bruiklenen overgedragen aan de bruikleennemer. De grootste overdracht betrof het interieur van Huize Keizer in Denekamp, dat daar halverwege de jaren 1970 in bruikleen was, bestaande uit 947 voorwerpen. Elf voorwerpen zijn vernietigd. Daarnaast is een ingekomen bruikleen van 102 objecten uit 1927/1934 omgezet in een schenking aan het Nederlands Openluchtmuseum.

Verwervingen roerende collectie

In het Domein Wonen is huisraad van een Molukse familie verworven. Het gezin had vrijwel alle bezittingen in de Molukken achtergelaten en heeft in Nederland in de jaren vijftig opnieuw moeten beginnen. Verworven is onder meer een stapelbed, stoelen en een wandklok.

Tevens is het eerste deel van een unieke bakelietverzameling van een particulier verworven. Deze verzameling, die het brede toepassingsgebied van bakeliet vertegenwoordigt, wordt in een aantal tranches in enkele opeenvolgende jaren aan het Nederlands Openluchtmuseum geschonken.

In het Domein Werken is kappersgereedschap verworven, waaronder een elektrische waterkoker die de kapper cadeau kreeg bij de opening van de salon in 1977. Deze waterkoker werd gebruikt voor het koken van water bij het scheren, het verwarmen van de handdoeken en het steriliseren van de scheermessen. Toen deze niet meer gebruikt werd, stond deze prominent in de etalage, als symbool voor het traditionele vakmanschap.

In het Domein Ontwikkeling, Zingeving en Ontspanning (OZO) is een tweetal mooie, goed gedocumenteerde verwervingen te vermelden voor de deelcollectie 'kamperen'. Er is een vierpersoons Otten caravan uit de jaren 1970 verworven in compleet originele staat. De caravan is door verschillende generaties van de familie tot 2013 gebruikt. Daarnaast is een kampeeruitrusting verworven uit de periode 1935-1975.

Het domein Kleden is uitgebreid met onder meer

een compleet zondags pak. De drager (overleden in 1980 op 92-jarige leeftijd) was, volgens de overlevering, de op één na laatste man die nog in de boerendracht van Axel liep. Ook is er een zomerjapon verworven die in 1911 is gedragen ter gelegenheid van een verloving. In de jaren 70 is de jurk door respectievelijk drie kleindochters gedragen als trouwjurk. Beide verwervingen zijn voorzien van uitgebreide documentatie.

Overig roerende collectie

In de maand november heeft zich in elf gebouwen in het park een schimmelexplosie voorgedaan. De relatief zachte temperaturen van het afgelopen jaar en de bij tijd en wijle zware regenval, waaronder de overstromingen in juli, hebben hier ongetwijfeld aan bijgedragen. Er is adequaat gereageerd en professioneel gereinigd, om risico's voor bezoekers en medewerkers te voorkomen en voor de objecten te beperken. In verband met deze nog niet eerder voorgekomen vrij extreme situatie is begonnen met een nadere analyse om op grond daarvan te bepalen of er extra maatregelen nodig zijn om herhaling te voorkomen. Daarbij wordt rekening gehouden met het veranderende klimaat, dat meer extreem weer en gemiddeld hogere temperaturen met zich meebrengt.

Incidentenregistratie

In 2014 is de incidentenregistratie voor de roerende collectie verbeterd en is, na enkele jaren niet, opnieuw begonnen met het vermelden van collectie-incidenten in de Database Incidenten Cultureel Erfgoed (DICE), die wordt beheerd door de Rijksdienst Cultureel Erfgoed. In 2014 zijn negen collectie-incidenten gemeld bij DICE, waaronder kapotte of vermiste voorwerpen, de wateroverlast van juli en de gevolgen voor de roerende collectie en de schimmeluitbraak van november. De meeste collectie-incidenten vinden plaats in de museale gebouwen.

Onroerende collectie

Aan de vochtproblematiek in verschillende museale gebouwen is ook in 2014 weer aandacht besteed. Zo is er in de Grutterij, waarin de zeer hoge relatieve vochtigheid al jaren een grote bron van zorg vormt voor gebouw en het unieke interieur, een vloerverwarming aangelegd. Andere, eerder genomen maatregelen, zoals het verbeteren van de ventilatie en het onttrekken van vocht aan de muren, hadden onvoldoende resultaat.

Het effect van de lage temperatuur vloerverwarming is verbluffend, de relatieve vochtigheid is gedaald naar een stabiel en acceptabel niveau.

Het kruiswerk van de Delftse molen functioneert al geruime tijd onvoldoende. Er is door een gespecialiseerd molenmakersbedrijf onderzoek gedaan dat tot nieuwe inzichten en een plan van aanpak heeft geleid. In het najaar van 2014 is begonnen met de uitvoering ervan, de oplevering zal in 2015 plaatsvinden.

Financiering

Exploitatieverbetering

Het museum werd in 2012 geconfronteerd met het optreden van een mogelijk tekort op de exploitatie voor de volgende jaren. Daarvoor waren verschillende redenen aan te wijzen. De korting op de subsidie, het aflopen van tienjarige exploitaties van twee grote presentaties en lagere renteopbrengsten. Bovendien was het verstandig om rekening te houden met negatieve financiële gevolgen van voorgenomen wijzigingen in het Rijkshuisvestingsstelsel.

Daarom werd een proces gestart, onder de naam 'Bruggenbouwen', om te zoeken naar mogelijkheden de exploitatie te verbeteren. Dat was een proces met grote participatie vanuit de organisatie, waarin gezocht werd naar het genereren van meer inkomsten en het verminderen van kosten door hogere efficiency. Tien projectgroepen hebben gewerkt aan voorstellen over onderwerpen die kansrijk werden geacht. De gezamenlijke inzet was om de noodzaak van gedwongen ontslagen binnen het vaste medewerkersbestand te voorkomen.

In 2014 is gebleken dat de genomen maatregelen effect beginnen te hebben. Deze jaarrekening en de begroting van 2015 laten een positief beeld zien.

Sponsorinkomsten

Het Openluchtmuseum heeft afgelopen jaar een nieuwe sponsorstrategie ontwikkeld. Op basis van de uitkomsten van een onderzoek dat eind 2013 in opdracht van het museum is uitgevoerd naar mogelijkheden voor het aanboren en vergroten van een derde geldstroom. Vanzelfsprekend – zo bleek ook uit het onderzoek – is het economisch tij niet bijzonder gunstig om nieuwe

sponsorpartners te verwerven. De ontwikkeling van de Canon van Nederland biedt echter kansen voor partnerships die voor zowel sponsoren als het museum versterkend werken. In dit kader zijn diverse contacten gelegd.

Dankzij een sponsoring van de NAM is in 2014 de laatste werkende 'Jaknikker' in Arnhem geplaatst. Een ander mooi voorbeeld van wederzijdse versterking en samenwerking is het vfonds. Dit fonds financierde in 2014 voor de eerste keer de realisatie van de Maand van de Geschiedenis met een bedrag van € 271.000,-.

Hivos ondersteunt ons met expertise en financieel met €30.000 voor een belevingspresentatie rondom kinderarbeid. En als laatste voorbeeld is ons door de Provincie Gelderland voor de samenwerking en uitvoering rondom Het verhaal van Gelderland de financiële ondersteuning à €500.000,- toegezegd.

Een eerder onontgonnen gebied voor het museum betreft de sponsoring en ondersteuning van particuliere grotere gevers. Ook voor deze vorm van ondersteuning heeft de afdeling sponsoring en fondsenwerving een strategie ontwikkeld die in 2015 verder wordt uitgerold. Met kringen van particuliere gevers die geheel passen bij de aard van het museum en onze unieke maatschappelijke rol. De eerste reacties zijn bijzonder positief wat ons sterkt in de ambitieuze doelstellingen om ook bij particulieren ons draagvlak te vergroten. Voor onze verschillende projecten in het kader van de realisatie van de Canon van Nederland zijn aanvragen bij diverse fondsen ingediend. Gezien de ontwikkelingen van de komende jaren zullen we hier in de nabije toekomst nadrukkelijk een beroep op blijven doen.

In het kader van de doelstellingen die we hebben geformuleerd is de afdeling sponsoring en fondsenwerving – die oorspronkelijk bestond uit 1 relatiemanager sponsoring & fondsenwerving – op 1 december 2014 uitgebreid met twee nieuwe medewerkers.

Bedrijfsvrienden

Ondanks zwaar economisch weer zijn onze (regionale) bedrijfsvrienden ons grotendeels trouw gebleven. Enkele bedrijfsvrienden hebben – gedwongen door omstandigheden als faillissement of bezuinigingen – de sponsoring aan het museum moeten beëindigen. Aan de andere kant hebben we ook nieuwe bedrijfsvrienden mogen verwelkomen. De sponsoring van deze bedrijven

varieert van sponsoring in natura tot €10.000 per jaar.

In 2014 zijn onze relaties uitgenodigd voor de speciale openingen van presentaties van Canonvensters in het museumpark en natuurlijk voor de speciale bijeenkomsten voor bedrijfsvrienden, waar we hen een kijkje achter de schermen gaven.

Medewerkers en samenwerking

Voor de medewerkers zijn twee cao's van toepassing. Voor het personeel dat een arbeidsovereenkomst heeft met het museum de museum-cao, voor het personeel dat een arbeidsovereenkomst heeft met de SDBO de horeca-cao.

Verzuimcijfers

Hoewel het ziekteverzuim conform doelstelling lager is dan 5%, namelijk 4,5%, is dit percentage relatief gezien nog steeds hoog in relatie tot het verzuim in 2012 en 2013. Directe oorzaken zijn hiervoor niet direct aan te wijzen. Nog steeds hebben we te maken met een aantal langdurig zieken wat een stempel drukt op de hoogte van het verzuim. Wanneer we kijken naar de meldingsfrequentie, die 1,06 bedraagt, valt het met het korte verzuim mee.

Naast de analyse van de verzuimcijfers geeft de samenwerking met de verzuimconsulent van de arbodienst een grote meerwaarde voor zowel de medewerker als de organisatie. Door actief samen te werken kunnen we medewerkers goed en tijdig begeleiden en zo nodig doorverwijzen.

Strategische Personeelsplanning

In het Meerjarenbedrijfsplan zijn doelstellingen opgenomen die voortkomen uit de strategische planning. Door de ontwikkelingen op de afdeling P&O is ervoor gekozen om eerst de basis werkprocessen op de afdeling effectiever en efficiënter in te richten (met als gevolg nieuwe functies, nieuwe functionarissen en een nieuw personeels- en salarissysteem) waarmee het fundament is gelegd om de afdeling gereed te maken voor de verdere ontwikkeling van strategische personeelsplanning.

In 2014 is 79,8% van het opleidingsbudget besteed aan opleidingen en trainingen. Hiervan is 32,7% uitgegeven aan wet en regelgeving, 35,0% aan algemene bedrijfsvoering, 31,9% aan functie-

vervulling en 0,42% aan persoonlijke ontwikkeling. De jaarlijks terugkerende training Gastvriendelijkheid stond op het programma en er is een In Company training Excel georganiseerd die al een aantal jaren op het wensenlijstje stond. Het feit dat het budget niet volledig is benut, heeft twee oorzaken. Op basis van te verwachten, verplichte kosten vanuit wet en regelgeving en verwachte overschrijding van het budget zijn minder verzoeken toegekend. Hiertoe is het budget tijdelijk bevroren geweest en konden opleidingen pas later ingepland worden. Een deel is uiteindelijk wel toegekend, maar niet meer uitgevoerd omdat dit qua tijd niet meer mogelijk was (wet- en regelgeving) of omdat de opleidingsnoodzaak minder urgent is gebleken. In de aanloop naar 2015 werd nauwkeurig bepaald welke opleidingen en trainingen aansluiten bij de bestaande activiteiten en te behalen doelstellingen. Opleiding en training moet zo een bijdrage leveren aan de borging en continuering van werkprocessen en activiteiten. Gezien de openstaande wensen, de noodzakelijke opleidingen en de aandacht voor organisatie brede ontwikkeling is het budget voor 2015 verhoogd met 25%.

Op het gebied van functiebeschrijvingen en daaraan gekoppelde functiewaarderingen heeft in 2014 een tweede inhaalslag plaatsgevonden. Ruim 25 functies zijn opnieuw beschreven en gewaardeerd.

Arbo

Begin 2014 hebben we een arbeidsongeval in één van de depots moeten melden bij de Arbeidsinspectie. De betreffende medewerker heeft geen blijvend letsel opgelopen en is geen boete opgelegd.

In samenwerking met de arbodienst en de inzet van een interne deskundige is op de afdeling Presenteren een grote stap gezet op het beschrijven van Taak Risico Analyses en het maken van werkinstructies. Deze activiteit maakt onderdeel uit van het 'werken met de Arbomap' waar op praktische wijze alle noodzakelijke informatie, met de focus op voorlichting en instructie, staat samengevat. Er is van de diverse plannen van aanpak een update gemaakt. Mede door de in 2014 gerealiseerde herinrichting van de afdeling P&O kunnen in 2015 weer gerichte stappen op Arbo gezet worden. Er is een jaarlijkse besparing gerealiseerd van € 17.000 het bijstellen van het meerjarig contract met de Arbodienst. Daarnaast

is geïnvesteerd in werkplekken, arbeidsmiddelen en zijn de nodige collega's voorzien van een veiligheidsbril op sterkte.

Vrijwillige medewerkers

Het museum kent een grote groep betrokken vrijwilligers waar we bijzonder blij mee zijn. We vrijwilligers terug in de gehele organisatie, op verschillende niveaus. Eind 2014 telden we 411 vrijwilligers. In aanloop naar verdere professionalisering en onze verantwoordelijkheid m.b.t. de inzetbaarheid van deze bijzondere groep mensen, is een maximum leeftijdsgrens vastgesteld.

Het vrijwilligersbeleid is vastgelegd in een afzonderlijk handboek. Regelmatig wordt overlegd met een door vrijwilligers gevormd platform over de aangelegenheden het vrijwilligersbeleid betreffende.

Arnhem, 23 maart 2015

Dr. Willem Bijleveld
Directeur-bestuurder

Bijlage: Samenwerkingen

In onze netwerkmaatschappij is samenwerken belangrijk. Het vergroot de mogelijkheden van het museum en het geeft nieuwe impulsen. Het Nederlands Openluchtmuseum heeft in de loop der jaren veel samenwerkingspartners gevonden.

- 1 ArtEZ hogeschool voor de kunsten
Met Artez worden projecten uitgevoerd om producten te ontwikkelen en te produceren die als onderdeel van de 't Goeye Goet-lijn in het museum verkocht kunnen worden.
- 2 Atletiekvereniging Ciko '66
Jaarlijks organiseert Ciko '66 de hardloophwedstrijd 'Rondje van Nederland' op het museumterrein.
- 3 Biologische leveranciers
De Stichting De Oude Bijenkorf werkt met zijn leveranciers als partners samen, waarbij de gezamenlijke inspanning is gericht op optimale biologische kwaliteit en smaak. Met de Arnhemse koffiëpartner Peeze is bereikt dat de koffie die in het Openluchtmuseum geschonken wordt niet alleen biologisch en fairtrade is, maar ook 100% klimaatneutraal wordt aangevoerd. Met Dr. Oetker werd biologisch pannenkoek- en poffertjesmeel ontwikkeld. Met Ecofields werd een biologisch saucijzenbroodje ontwikkeld. De samenwerking met Livar (Limburgs varken) droeg bij aan het aanbieden van biologisch varkensvlees. Genoemde partners brengen deze producten ondertussen op de markt.
- 4 Burgers' Zoo
Met de directe buurman Burgers' Zoo wordt op diverse terreinen samengewerkt. Als goede burens wordt er gezamenlijk overlegd en waar nodig en mogelijk ook gezamenlijk opgetreden, over ontwikkelingen in het gebied rond de beide parken. Aan meerdaagse recreanten wordt een combinatieticket aangeboden. De Meldkamer van het Openluchtmuseum houdt 's nachts toezicht op het kunstwerk dat de ingang van Burgers' Zoo siert.
- 5 DHL Nederland
In samenwerking met DHL werd de presentatie van de Van Gend en Loos Loods gerealiseerd en in stand gehouden.
- 6 Freia Shared Services
Freia Shared Services draagt financieel bij aan de exploitatie van de Kaasfabriek Freia en aan het educatieve project Kinderarbeid dat op de zolder van de kaasfabriek werd gerealiseerd.
- 7 Gelders Restauratie Centrum (GRC)
Het Openluchtmuseum was een van de grondleggers van het GRC, waarin vele partijen samenwerken; o.a. de Provincie Gelderland, cultuurhistorische organisaties, het middelbaar beroepsonderwijs, het (bouw)bedrijfsleven en opdrachtgevers van onderhouds- en restauratiewerken. Het GRC biedt hoogwaardige kennis, praktijkgerichte cursussen en erkende vakopleidingen voor mensen en bedrijven in de restauratiebranche.
- 8 Gemeente Arnhem
Van de gemeente Arnhem wordt, op basis van afspraken, een afzonderlijke subsidie ontvangen om een drietal medewerkers, met afstand tot de arbeidsmarkt een geschikte werkplaats te bieden binnen de Afdeling Terreinen en Dierversorgung.
- 9 Hivos
In het kader van zijn campagne Kinderarbeid wordt er in twee projecten samengewerkt met Hivos (Humanistische Organisatie voor ontwikkelingssamenwerking). Hivos draagt financieel en inhoudelijk bij aan de realisatie en exploitatie van een educatieve presentatie over kinderarbeid op de zolder van Freia.
- 10 Hogeschool Arnhem Nijmegen
In samenwerking met de Hogeschool worden leerlingen stageplekken geboden in het museum en de horeca.
- 11 Hotel Haarhuis Arnhem
In Hotel Haarhuis is een themakamer Openluchtmuseum ingericht met daaraan gekoppelde arrangementen voor de individuele en de zakelijke markt.
- 12 Hogeschool voor de Kunsten Utrecht
In samenwerking met de HKU en de VPRO zijn programma's ontwikkeld die game and play technieken gebruiken om de bezoekerservaring te verlevendigen.
- 13 Holland Art Group
Met Holland Art Group werd een pilot gerealiseerd waarin mogelijkheden werden onderzocht hoe met behulp van lichttechnieken ook avondbezoek in de najaarsvakantie kan worden gerealiseerd.
- 14 Kenniscentra Calibris (Bunnik) Aequor (Ede) en Fundeon (Harderwijk)
Museum is leerbedrijf voor de vmbo/mbo opleidingen in bouwvakken.

- 15 Kenniscentrum Ecabo Amersfoort
De sector Facilitaire Zaken is via Kenniscentrum Ecabo Amersfoort een erkend leer- en stagebedrijf voor de Sector particuliere veiligheid.
- 16 Krölller-Müller Museum
Krölller-Müller, Paleis Het Loo en het Openluchtmuseum hebben een gezamenlijke inkoopovereenkomst voor energie, die een gunstiger prijs oplevert.
- 17 Magenta werkplaatsen
De samenwerking is gericht op drie gezamenlijke doelstellingen. Het verlevendigen van de Ambachtsbuurt in het museum met een functionerende weverij; het bieden van werkplekken in de weverij met een zinvolle dagbesteding voor de deelnemers (mensen met een beperking); het produceren van geweven artikelen ter verkoop in de museumwinkel.
- 18 Mariëndaal Speciaal Onderwijs Arnhem
Gezamenlijk worden educatieve producten voor het speciaal (basis)-onderwijs ontwikkeld en getest.
- 19 Musea Arnhem
Vijf Arnhemse musea (Airborne Museum Hartenstein, Museum Arnhem, Museum Bronbeek, Nederlands Openluchtmuseum en Nederlands Watermuseum) werken samen in twee educatieve trajecten: de Jeugduniversiteit (colleges voor kinderen) en het Museummenu (educatieve projecten speciaal voor het basisonderwijs). De Gemeente ziet de kracht van deze samenwerking en zal met ingang van 2015 de scholen faciliteren met mensen en middelen om de musea te bezoeken.
- 20 Museum Arnhem
Het per 1 januari 2014 verzelfstandigde Museum Arnhem neemt diverse P&O-werkzaamheden (salarisadministratie, personeelsadministratie en P&O advisering) af van het NOM.
- 21 Nationaal Archief
Met het Nationaal Archief wordt overlegd over samenwerking in het kader van het realiseren van de Canon van Nederland.
- 22 Nationale Portal DiMCoN
Het Openluchtmuseum neemt, met enkele andere rijkscollectie beherende instellingen, deel aan deze pilot, die wordt getrokken door de Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed. Doel is de opname van alle registratie- en ontsluitingsdata van de collecties in de nationale portal DiMCoN (Digitale Museale Collectie Nederland) en daarmee ter beschikking gesteld voor Europeana.
- 23 NJO (Nederlands Jeugdorkest)
Het museum biedt een bijzondere locatie voor een zomeroptreden.
- 24 NJSO (Nederlands Jeugdstrijkorkest)
Hetzelfde geldt voor het Nederlands Jeugdstrijkorkest, het orkest voor getalenteerde strijkers.
- 25 Nederlandse Aardolie Maatschappij (NAM)
Met de NAM werd de plaatsing van de laatste werkende Jaknikker voorbereid als een nieuwe presentatie in het kader van de Canon van Nederland.
- 26 Nederlandse Vereniging van Klompenmakers
Met deze vereniging is tijdens de winteropening 2013-2014 gedurende zes weken dagelijks, op museaal verantwoorde wijze, het ambacht klompenmarkten gepresenteerd door klompenmakers uit heel Nederland.
- 27 Paleis Het Loo
Krölller-Müller, Paleis Het Loo en het Openluchtmuseum hebben een gezamenlijke inkoopovereenkomst voor energie, waardoor een gunstiger prijs kon worden bedongen.
- 28 Reed Business Media
Met Reed Business wordt jaarlijks in het najaar de 'Beleef Landleven' georganiseerd. Ingegeven door het grote succes wordt een pilot gestart voor een winterversie.
- 29 Regionaal Bureau Toerisme Knooppunt Arnhem – Nijmegen (RBT KAN)
RBT KAN treedt op als partner bij het project het Verhaal van Gelderland.
- 30 ROC A12
Met het ROC wordt samengewerkt in het aanbieden van stageplekken in het museum en in de horeca.
- 31 ROC RijnIJssel
Op basis van een samenwerkingsovereenkomst wordt gewerkt aan het realiseren van doelstellingen om het aantal jongere bezoekers te verhogen en passende leersituaties en stage- en ervaringswerkplekken te bieden
- 32 Rijksmuseum Amsterdam
Op een aantal terreinen wordt intensief samengewerkt met het Rijksmuseum Amsterdam. Met als derde partner de Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed wordt een gemeenschappelijk duurzaam depot gerealiseerd onder de werktitel CollectieCentrum Nederland.
Bij de realisering van de fysieke canonpre-

- sentatie in het Openluchtmuseum biedt het Rijksmuseum actief een inhoudelijke inbreng. In de toekomst zullen ook objecten door het Rijksmuseum ter beschikking worden gesteld.
- 33 Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed (RCE)
Met de RCE wordt, gezamenlijk met het Rijksmuseum Amsterdam, gewerkt aan een gemeenschappelijk duurzaam depot onder de werktitel CollectieCentrum Nederland.
- 34 Schreuderhuizen Arnhem
Het museum biedt in samenwerking met de Schreuderhuizen werkplekken aan gehandicapten in de groenvoorziening.
- 35 Staatsbosbeheer/Park Lingezege
Als het Openluchtmuseum bomen moet kappen voor nieuwe presentaties over andere publieksvoorzieningen dient het museum daar als boscompensatie nieuwe bomen voor aan te planten. Dat werd gerealiseerd door het aanplanten van de eerste boom van een bos op het terrein van Park Lingezege. Dit bos van 2,2ha zal over twee jaar volledig aangeplant zijn.
- 36 Stichting Actueel Verleden
De stichting Actueel Verleden ondersteunt het museum bij het opzetten van een landelijk netwerk van 'Canonmusea', musea die één of meerdere canonvensters met hun collectie en presentatie in beeld kunnen brengen.
- 37 Stichting entoen.nu
De stichting entoen.nu ontwikkelde de Canon van de Nederlandse Geschiedenis en zorgde voor educatief materiaal bij alle canonvensters. De website entoen.nu wordt door scholen zeer algemeen gebruikt. Het museum heeft het beheer van de website overgenomen.
- 38 Stichting Arnheems Midzomer Avond Festival (AMZAF)
In samenwerking met AMZAF wordt jaarlijks rond de langste dag van het jaar een festival waar jong talent de gelegenheid wordt geboden zich te presenteren.
- 39 Stichting Eko-keurmerk
Met de Stichting Eko-keurmerk wordt, als grootste gecertificeerde horeca-instelling, samengewerkt in het vergroten van bekendheid van het keurmerk.
- 40 Stichting Gelders Erfgoed
Op basis van overeenkomst worden data geleverd aan de portal 'Collectie Gelderland'.
- Vanuit deze portal kunnen data veilig geogst worden door DiMCoN. Verder treedt Gelders Erfgoed op als partner bij het project het Verhaal van Gelderland.
- 41 Stichting Kalebas
Gezamenlijk project om in het museum een verhalenboom in te richten waaronder door, daartoe opgeleide vrijwilligers Anansiverhalen worden verteld.
- 42 Stichting Museum Plus Bus
De Museum Plus Bus is een samenwerkingsproject van twaalf Nederlandse musea en rijdt voor groepen senioren die niet meer in staat zijn zelfstandig een museum te bezoeken vanwege hun lichamelijke en/of geestelijke conditie. Middels een dagarrangement naar één van de deelnemende musea bezorgt de Museum Plus Bus groepen senioren een cultureel dagje uit, kosteloos dankzij de financiële steun van de BankGiro Loterij.
- 43 Stichting Nederlandse Kookkunst
Met de Stichting Nederlandse Kookkunst werd samengewerkt aan gemeenschappelijke activiteit Vorstelijk Tafelen.
- 44 Stichting Oneindig Noord-Holland
De Stichting Oneindig Noord-Holland voert sinds 2014 het beheer over de website INNL.nl. Het museum levert nieuwe verhalen aan voor INNL.nl, zowel vanuit de kennisfunctie, als vanuit het project Het Verhaal van Gelderland. Het museum kan de volledige inhoud van de website opnemen in de Canontentoonstelling.
- 45 Stichting Techniekpromotie
In samenwerking met Techniekpromotie wordt jaarlijks de finale van het Techniektornooi georganiseerd. Het museum draagt inhoudelijk bij aan de technische opdrachten voor de leerlingen.
- 46 Vereniging Natuurmonumenten
Met de Vereniging Natuurmonumenten is een meerjarige alliantie gesloten waarbinnen op vijftal samenwerkingsprojecten worden uitgevoerd. Deze richten zich op het verzamelen en delen van authentieke verhalen, gezamenlijke evenementen als Oogstweekend en een winterpresentatie over wolven, een gezamenlijk marketing- en communicatieplan, het gezamenlijk ontwikkelen van een label voor verantwoorde producten en onderlinge kennisuitwisseling.
- 47 Volkshuisvesting Arnhem
Met de woningcorporatie Volkshuisvesting

- Arnhem is samengewerkt in het realiseren van zogenaamde museumwoningen, waarbij het museum kennis heeft ingebracht over de geschiedenis en een verantwoorde datering van een aantal woningen.
- 48 VPRO
In samenwerking met de HKU en de VPRO zijn pilots in het museum uitgevoerd waarin de mogelijkheden van gamification voor het verlevendigen van de bezoekerservaring worden getest.
- 49 VSBfonds
Met steun van en in samenwerking met het VSBfonds is voor het laatste jaar van een tienjarige periode de presentatie Dingenliefde gerealiseerd.
- 50 Ziekenhuis Rijnstate
Met het Ziekenhuis Rijnstate wordt als goede burensamenwerking overlegd en waar mogelijk ook gezamenlijk opgetreden m.b.t. ontwikkelingen in het gebied rond beide instellingen. Medewerkers van Rijnstate maken gebruik van de parkeervoorzieningen van het museum.
- 51 Zorgboerderij De Ooijsebrug
In samenwerking met de leverancier voor aardappels, groente en fruit worden werkzaamheden uitgevoerd door medewerkers van de zorgboerderij.
- 52 Zorgcentrum Gelderland
Het museum biedt in samenwerking met het Zorgcentrum Gelderland werkplekken aan gehandicapten in de groenvoorziening.
- 53 Zuiderzeemuseum
Op directieniveau werd met het Zuiderzeemuseum overleg gevoerd over het afstemmen van het publieksbeleid en over mogelijke samenwerking op het gebied van ambachten.
6. DeBuren (Vlaams-Nederlands cultuurplatform)
7. De Gelderlander
8. Historiek
9. Historisch Nieuwsblad
10. Metro / TMG
11. Museumvereniging
12. Nostalgienet
13. NS Voordeelwinkel
14. Oneindig Noord-Holland / INNL.nl
15. Overleg Provinciale Erfgoedinstellingen (OPEN)
16. OVT (TV-programma)
17. Rijksmuseum: Nacht van de Geschiedenis
18. Stage Entertainment / Joop van der Ende
19. Stichting entoen.nu
20. Stichting Musea en Herinneringscentra 40 - 45
21. Stichting Regionale Omroep Overleg en Samenwerking (ROOS)
22. Talent voor Taal
23. Vereniging van docenten in geschiedenis en staatsinrichting Nederland (VGN)
24. Vereniging van Nederlandse Gemeenten
25. Verhaal van Groningen
26. VPRO-Gids
27. Weekend van de Wetenschap

Jaarlijks organiseert het Openluchtmuseum de *Maand van de Geschiedenis*. De belangrijkste partners daarbij zijn:

1. Andere tijden NTR / VPRO
2. Archeologische Werkgemeenschap Nederland (AWN)
3. Branchevereniging Archiefinstellingen (BRAIN)
4. Brava
5. Collectie Propaganda van het Nederlandse Boek (CPNB)

Foto: Wim de Knegt

